

JAARVERSLAG 2017

BESTUURSVERSLAG

JAARREKENING

Doen waarin je gelooft

Voorwoord

In dit jaarverslag legt het bestuur van PIT-kinderopvang & onderwijs verantwoording af over het gevoerde beleid in het jaar 2017.

De verantwoording van de activiteiten en het gevoerde beleid betreffen PIT-onderwijs. PIT-kinderopvang verantwoordt zich binnen de voor de eigen sector gebruikelijke en wettelijke stakeholders.

Werkwijze beleid en voortgang

PIT doet waarin het gelooft. Dat betekent dat het visie heeft, doelgericht werkt, plant om deze doelen te behalen en zich daarover verantwoordt.

Ons beleid is gepland en cyclisch van aard. Planningen voor een jaar, maar passend binnen een meerjarenplanning. Plannen geeft rust en duidelijkheid; het houdt PIT op koers. Het geeft ook aan waar de keuzes zijn gemaakt. Daarmee beschermt de planning, zonder star te willen zijn, tegen allerlei ad hoc invloeden.

Wij hanteren daarvoor een zelf ontworpen webbased beleidsontwikkelingsysteemⁱ. Onze planning en voortgangsbewaking zijn aan dit systeem gekoppeld en geven daardoor inzicht aan iedereen die verbonden is aan PIT en aan de Inspectie van het Onderwijs. Daarnaast heeft het systeem een openbaar deel waar de beleidsuitgangspunten en de meerjarenplanning inzichtelijk worden gepresenteerd.

Financiën en het beleid

PIT ontvangt op grond van de ingeschreven leerlingen op 1 oktober enig jaar subsidies van de overheid. PIT is daarmee aangewezen op louter de reguliere middelen. Daarnaast ontvangt PIT-onderwijs ondersteuningsmiddelen van de samenwerkingsverbanden. Tenslotte is er sprake van incidentele subsidies die geormerkt zijn. Noch van de gemeenten, noch op grond van gebiedsgerichte subsidiemaatregelen ontvangt PIT extra gelden. Binnen die beperkte mogelijkheden kiest PIT zijn eigen weg. 'Efficiency' en 'effectiviteit' zijn veelal leidend in de processen.

Het jaarverslag, een verantwoording

Dit jaarverslag is bestemd voor iedere belangstellende. Dat zijn veelal partners met wie PIT samenwerkt. Daarnaast voor de subsidieverlener, de overheid. Voor alle overige geïnteresseerden is een exemplaar beschikbaar via onze websiteⁱⁱ. Onder de ouders van onze scholen wordt een populair jaarverslag verspreid.

Het bestuur,

Ad Vos
(bestuurder)

Goedkeuring door de leden van de Raad van toezicht

Nathan Gorter – voorzitter

Ilona Dulfer

Ad Keller

Hanske Plenge

Eduard Koudstaal

Ronald de Meij

Edwin van Wijngaarden

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	6
PIT-kinderopvang & onderwijs	6
PIT-onderwijs.....	6
Bestuur en toezicht.....	6
PIT-raad	6
Organisatiemodel van PIT kinderopvang & onderwijs	7
Missie	7
Visie	7
PIT en de regio	8
De beleidsontwikkelingen	8
Voortgang	8
Identiteit	8
Opvang en onderwijs	9
Passend onderwijs - 1-ondersteuningsroute en 1-stap verder	9
VVE (voor- en vroegschoolse educatie)	9
Onderwijsresultaten.....	9
Personeel	10
De functiemix	10
Werkdruk en bezetting.....	10
De beheersing van uitkeringen na ontslag	10
Professionalisering tot master	10
Organisatie	11
Naar integrale kindcentra	11
Kwaliteit	11
Huisvesting	11
Beheer	12
Materieel	12
Communicatie	12
Klachten	12
Overige ontwikkelingen	13
Opleiden	13
Samenwerking met het voortgezet onderwijs.....	13
Bewegen	13
Financiën en beleid	13
Financiën.....	13
De lumpsumfinanciering	13
De beleggingen, leningen, derivaten en liquiditeit	14

Investeringsbeleid	14
Prestatiebox.....	14
Doordecentralisatie ondersteuningsmiddelen van het samenwerkingsverband	14
Risico-inventarisatie en -beheersing	14
De financiële analyse	15
Gevoerd financieel beleid.....	15
Analyse financieel resultaat.....	15
De financiën en het ingezette beleid.....	15
Constateringen.....	16
De gevolgen.....	16
Tot slot	17
Verslag van de Raad van Toezicht	18
Verslag van de PIT-raad.....	19
Organisatiegegevens	20

JAARREKENING 2017

A	Toelichting op onderdelen van het Jaarverslag.....	2
	Kerngegevens	2
	Jaarverslag	2
	Continuïteitsparagraaf.....	6
B	Jaarrekening	
B1	Balans per 31 december	7
B2	Staat van baten en lasten	9
B3	Kasstroomoverzicht	11
B4	Toelichting behorende tot de jaarrekening	12
B5	Toelichting op de onderscheiden posten van de balans.....	13
B6	Niet uit de balans blijvende verplichtingen.....	15
B7	Overzicht verbonden partijen	17
B8	Toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van baten en lasten	18
C	Overige gegevens	
C1	Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming	21
C2	Gebeurtenissen na de balansdatum	21

Bestuursverslag

PIT-kinderopvang & onderwijs

PIT-onderwijs

PIT bestaat uit PIT-kinderopvang en PIT-onderwijs. PIT-onderwijs is verantwoordelijk voor het onderwijs aan kinderen van 4-13 jaar binnen de organisatie die activiteiten ontplooit voor kinderen van 0-13 jaar.

Kinderen hebben het recht zich te ontwikkelen en zijn gebaat bij een doorgaande ontwikkelingslijn. Een lijn, niet alleen in gescheiden en samenwerkende sectoren zoals kinderopvang en onderwijs naast elkaar, maar integraal, vermengd. Een soortgelijke ontwikkeling was herkenbaar in de periode van vóór 1985. Deze ontwikkeling mondde uit in een wettelijk samengaan van kleuter- en lager onderwijs in basisonderwijs. Ervaren werd en wordt dat integrale samenwerking leidt tot het beter kennen en erkennen van kinderen in hun ontwikkeling en wat zij daarvoor nodig hebben. Om die reden heeft PIT ervoor gekozen om alle kinderopvanglocaties en basisscholen 'kindcentrum' te noemen. PIT stuurt daarmee aan op integraliteit in ontwikkeling in het belang van kinderen.

Ouders met jonge kinderen zijn op zoek naar opvang en onderwijs voor hun kind. Naast levensbeschouwing wordt ook gekeken naar afstand, kwaliteit, aanbod, activiteiten et cetera. Vanuit onze identiteit is er in beginsel geen belemmering voor welk kind dan ook om toegelaten te worden tot één van onze kindcentra. Op welke grond ouders ook kiezen, wij vinden het gesprek tussen de ouder en de leiding van het kindcentrum van groot belang. Centraal hierbij staan: onze christelijke levensbeschouwing, passen we bij elkaar en biedt ons kindcentrum de beste ontwikkelkansen voor het kind?

Bestuur en toezicht

Bestuur en toezicht worden vorm gegeven door het College van bestuur van twee bestuurders die in collegiaal overleg samenwerken en een Raad van Toezicht bestaande uit zeven leden. De Codes Goed Bestuur¹ van de PO-raad en de NVTK² zijn daarbij van toepassing.

Tijdens de bestuursvergaderingen is gesproken over de integratie van kinderopvang en onderwijs. Daarnaast over huisvesting, financiële bedrijfsvoering en organisatie.

PIT-raad

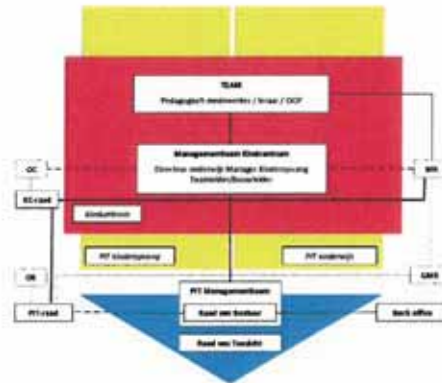
De raad is vanuit het integrale karakter van de organisatie ontstaan om gezamenlijke integrale medezeggenschap mogelijk te maken. Het onderwijsjaar 2016-2017 was een proefjaar waarin allerlei zaken werden besproken om tot een formele instelling te komen per 1 augustus 2017.

De PIT-raad is vijfmaal bijeen geweest. Tijdens deze overleggen is gesproken over: @ o.a. verzuimbeleid, formatiebeleid, begroting en jaarrekening, samenwerking kinderopvang en onderwijs, huisvestingsbeleid

¹ De codes zijn onverkort overgenomen en er zijn geen wijzigingen aangebracht.

² NVTK, Nederlandse Vereniging van Toezichthouders in de kinderopvang

Organisatiemodel van PIT kinderopvang & onderwijs

Missie

Wij bieden kinderen van 0 tot 13 jaar maximale kansen om zich te ontwikkelen met doorlopende ontwikkelingslijnen en boeiende dagprogramma's waarin de leukste kinderopvang, inspirerend christelijk onderwijs, een breed scala aan vrijetijdsactiviteiten en ondersteuning naadloos op elkaar aansluiten. Vanuit onze normen en waarden begeleiden wij hen op inspirerende wijze bij het opgroeien. Zo bereiden wij kinderen voor op een sociaal, zelfstandig en kansrijk functioneren in de maatschappij van de toekomst.

Kortom: Bij ons hebben kinderen het recht om zich te ontwikkelen.

Visie

De maatschappij is multicultureel, open en gericht op het individu in relatie tot de omgeving. Onze belangrijkste taak daarin is kinderen met opvang en christelijk onderwijs de beste ontwikkelingskansen te bieden. Wij leren hen met respect om te gaan met de medemens, samen te werken, met zorg en aandacht relaties aan te gaan en keuzes te maken vanuit eigen verantwoordelijkheid.

Onze medewerkers bepalen met hun inzet, enthousiasme en deskundigheid iedere dag de kwaliteit van ons werk. Ze doen hun werk met passie, zijn betrokken en goed opgeleid. Ze krijgen bij ons alle ruimte om hun specifieke competenties te ontwikkelen om zichzelf, onze kindcentra, ons vak, onze organisatie en het werkplezier te verbeteren. Ze nemen hierin hun eigen verantwoordelijkheid en dragen zo optimaal bij aan het realiseren van onze doelen. Ze bieden kinderen bij elke stap in hun leven passende begeleiding, hebben een open houding ten opzichte van het kind, de ouders en de maatschappij en ambiëren topkwaliteit in hun werk.

Voor ouders zijn we een professionele en vertrouwde partner op pedagogisch en onderwijskundig gebied. Samen met hen ontdekken en ontwikkelen we de individuele talenten van de kinderen en laten hen daarin uitblinken. Ieder kind voelt zich bij ons veilig en uitgedaagd om in zijn of haar eigen tempo sociaal, emotioneel, fysiek en cognitief te groeien en met andere kinderen de wereld te ontdekken.

Onze ambitie is om de belangrijkste speler te zijn binnen de omgeving waarin onze kindcentra gevestigd zijn. We zijn voortdurend op zoek naar nieuwe ontwikkelingen en nemen initiatieven om

ervoor te zorgen dat de kwaliteit van ons werk blijft uitstijgen boven het landelijk gemiddelde. Om van elkaar te leren, te innoveren en continu te verbeteren, delen we kennis en kunde en werken we samen met mensen en organisaties rondom het kind.

Onze kindcentra opereren zelfstandig en zijn vrij om in relatie tot hun eigen doelgroep en omgeving beleid te voeren dat voortvloeit uit onze missie en visie. De professionele aanpak van onze medewerkers, de unieke, persoonlijke ontwikkeling van het kind en de samenwerking met de ouders staan daarin altijd centraal.

Kortom: Het ontwikkelrecht dat kinderen hebben komt het best tot z'n recht binnen onze kindcentra.

PIT en de regio

PIT is aanwezig in vier gemeentes. In alle vier de gemeentes is geen sprake van extra onderwijssubsidies. Uitsluitend in Zwijndrecht wordt in beperkte mate bijgedragen aan de coördinatie van 'brede school'-activiteiten voor een beperkt aantal locaties. In de gemeente Ridderkerk ontvangt De Burcht in beperkte zin middelen in het kader van het onderwijsachterstandbeleid. Daarnaast wordt er in de gemeentes nagedacht over huisvestingszaken die een relatie hebben met de verschillende kinderopvang- en onderwijsbesturen.

De transities jeugdzorg in relatie tot de gevolgen van passend onderwijs trekt sporen binnen de kindcentra. Er wordt onverantwoord veel beslag gelegd op de inzet van leerkrachten en directeuren om de ontwikkelingen in goede banen te leiden. Ondanks de vele gesprekken en maatregelen leidt het toch tot verhoging van de werkdruk.

Vanuit de eigen visie ziet PIT kinderopvang & onderwijs integratie van kinderopvang en onderwijs als een noodzakelijke ontwikkeling. Daartoe is de organisatie in 2015 gefuseerd en werkt nu op alle locaties naar het 'integrale kindcentrum' toe.

In het kader van internationalisering heeft PIT in de afgelopen jaren geen internationale contacten gehad en streeft er ook de komende jaren niet naar.

Kortom: Basisfinanciering en passend onderwijs leiden tot werkdruk en toch het integrale kindcentrum.

De beleidsontwikkelingen

Het bestuur heeft ervoor gekozen om beleid consequent en vasthoudend langs een aantal ontwikkelingslijnen voort te zetten. Het bestuur heeft daarmee doelen voor ogen die van belang zijn voor de ontwikkeling van de organisatie en is vastbesloten deze doelen in 2022 te bereiken. Deze doelen staan in een breder perspectief van ontwikkelingen in het onderwijs zoals de invoering van toekomstgericht ontwikkelen, integraal kindcentrumontwikkeling en professioneel kapitaal.

Voortgang

Identiteit

PIT en de kindcentra werken vanuit de christelijke identiteit waar ruimte is voor alle kinderen ongeacht hun levensbeschouwing. Onze identiteit is in het gedrag van de medewerkers herkenbaar. De drie 'stand alone' dagverblijven in Zwijndrecht hebben een neutraal karakter.

Doel 2022: Elk kindcentrum voldoet aan het PIT identiteitskader.

Het beleid wordt consistent gemonitord. Naast het levend houden binnen de teams zijn er jaarlijks momenten waarin het beleid wordt geëvalueerd en geactualiseerd.

In 2018 zal dit beleid worden voortgezet.

Opvang en onderwijs

PIT heeft kindcentra voor opvang en onderwijs van 0- 13 jaar, waarin kinderen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doormaken die ondersteund en gestimuleerd wordt door hooggekwalificeerde en betrokken medewerkers en passende faciliteiten. De kindcentra voldoen minimaal aan de door de overheid en door PIT gestelde kwaliteitseisen. Daarnaast werken de kindcentra aan hun eigen ambities.

Doel 2022: Elk kindcentrum voldoet minimaal aan de wettelijke (kwaliteits)eisen.

Passend onderwijs - 1-ondersteuningsroute en 1-stap verder

Kindcentra beschikken over een ondersteuningsprofiel. Dit profiel bestrijkt de leeftijdsgroep die het kindcentrum bezoekt. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt welk aanbod wordt geven op de (ondersteunings)vragen die kinderen en hun ouders hebben. Er wordt uitgegaan van het vroegtijdig ontdekken en wegnemen van belemmeringen in het leren en ontwikkelen van kinderen.

Er is gestart met beleid rond 'toekomstgericht ontwikkelen', waarbij aandacht is voor 21^e eeuwse vaardigheden en de denkbeelden van 'onderwijs2032'.

Nog steeds zien we dat een toename van pedagogisch/didactisch kennis en handelen mede door passend onderwijs, binnen het kindcentrum extra werkzaamheden voor de directeur en de leerkrachten met zich meebrengen. Deze werkzaamheden bestaan vooral uit diversiteit aan niveau en aanpak in de groep, administratie, overleg, gesprekken en verslaglegging.

In 2018 vindt er een analyse plaats van de toename in werkzaamheden in het kader van o.a. passend onderwijs.

VVE (voor- en vroegschoolse educatie)

In onze kindcentra wordt integraal gewerkt aan een doorgaande lijn (o.a. peuterspeelgroepen en voorschool). PIT hecht grote waarde in een goede overgang van voor- naar vroegschool.

In 2018 wordt het integrale beleid verder vormgegeven.

Onderwijsresultaten

In de jaarlijkse detectie van de onderwijsinspectie is één signalering voort gekomen die leidde tot nader onderzoek. Daarnaast zijn in het kader van het cyclisch kwaliteitsonderzoek twee kindcentra bezocht. Alle onderwijs van de kindcentra van PIT, op één kindcentrum na hebben het basisarrangement. Bij het ene kindcentrum zijn interventies gedaan om weer op basisniveau te komen. De tussenopbrengsten worden door middel van interne audits gemonitord door PIT. Dit leidt tot gesprekken met interne begeleiding en leiding en soms tot interventies.

De inhoudelijke ontwikkeling van de kindcentra is ingegeven door signaleringen vanuit diverse instrumenten. Deze wordt planmatig en cyclisch vormgegeven binnen het zelf ontwikkelde beleidssysteem. De kindcentra werken daardoor aan diverse onderdelen van het curriculum met verbetering van het aanbod en de resultaten als doelen.

PIT is gestart met een cyclus van zelfevaluatie en auditing. De opbrengsten van de werkwijze worden als positief ervaren.

In 2018 wordt het ingezette beleid voortgezet, tevens wordt de kwaliteit van de overgang van voorschool naar vroegschool onderzocht.

Op bestuursniveau heeft het jaarlijks overleg plaatsgevonden. Met de Inspectie is in goed overleg gewerkt om de onderwijskwaliteit van onze kindcentra op peil te houden en verder te ontwikkelen. Waar mogelijk wordt verbinding gelegd met de inspectie van de GGD. Door de inspectie is geconstateerd dat bestuursbeleid in het onderwijsbeleid op de kindcentra is terug te zien. Daarmee

wordt aangegeven dat het bestuursbeleid effect heeft.

In 2018 wordt het interne beleidssysteem aangepast aan het nieuwe toezichtskader.

Personeel

Onze medewerkers handelen professioneel en integer, zowel individueel als in teamverband, passend bij de PIT-cultuur. Zij geven invulling aan hun eigen ontwikkeling en verantwoordelijkheid en leggen daarover als vanzelfsprekend verantwoording af. Zij doen dit in samenwerking met hun collega's en in partnerschap met de ouders.

Doel 2022: Personeelsleden handelen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid in samenspraak en samenwerking met collega's en ouders.

De functiemixⁱⁱⁱ

Om het loopbaanperspectief en de beroepskwaliteit van leraren te verbeteren is in de cao 2009 de functiemix voor leraren vastgelegd. In 2015 is een cao-percentage LB-schaal van 32,1% gehaald. Na de fusie met Thriade is dat percentage gedaald naar 28,2%. Inmiddels is het percentage 30,76% LB en 1,75% LC behaald. Het huidige beleid wordt gecontinueerd en het is de verwachting dat medio 2018 de norm wordt gehaald. Daarnaast worden er vanuit 'vraag' diverse professionalisering aangeboden. Het eigen ExpertiseNetwerk en OpleidingsCentrum speelt daarin een belangrijke rol.

Werkdruk en bezetting

Vanuit het werkveld is landelijk aandacht gevraagd voor de werkdruk in het primair onderwijs en het imago van het beroep in het kader van het dreigende leerkrachtentekort. PIT kinderopvang & onderwijs staat positief tegenover deze actie. Naast deze grondhouding stimuleert het bestuur al jaren intern de discussie over werkdruk en werkdrukverlagende maatregelen. Verder ondersteunt het bestuur de interne communicatie, deskundigheidsbevordering en een open transparante cultuur.

In 2018 wordt deze werkwijze voortgezet en nadrukkelijker gestimuleerd.

De beheersing van uitkeringen na ontslag

Zoals in elke organisatie is binnen PIT een bepaalde mate van verloop van medewerkers. Dit verloop kan ontstaan door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, vertrek op eigen initiatief, door een carrièrestap of door eigen ontwikkeling. Er is landelijk beleid ontwikkeld om leerkrachten in staat te stellen hun eigen beroepskwaliteit te verbeteren. Dit biedt echter geen garantie dat iedere leerkracht daar succesvol in is. Het beleid van PIT is erop gericht deze leerkrachten verder te helpen door professionalisering en ondersteuning. Wanneer dit niet leidt tot het gewenste resultaat, wordt de leerkracht in goed overleg geholpen in het vinden van ander werk. In 2017 hebben vier personeelsleden de stichting verlaten die aanspraak maakten op enige vorm van uitkering.

Professionalisering tot master

Eigenaarschap, eigen verantwoordelijkheid en het willen bijdragen aan de kindcentrumontwikkeling zijn eigenschappen die passen bij onze ontwikkeling. In dat kader hebben 25 medewerkers de opleiding tot master SEN^{iv} met succes afgerond. In september 2017 zijn nog eens zes leraren gestart met deze opleiding, drie leraren met de opleiding Leren en innoveren en 18 hebben de opleiding Cambridge Engels met succes afgerond.

Organisatie

PIT is een integrale organisatie. Voor de kindcentra van 0-13 jaar of van 2-13 jaar geldt een gefaseerde termijn van ontwikkeling tot één leiding, één visie en één pedagogische en educatieve aanpak in een adequaat en passend gebouw.

Doel 2022: Elk kindcentrum voldoet aan het PIT-kindcentrumkader.

Naar integrale kindcentra

"In dit kindcentrum wordt gewerkt volgens één pedagogische visie op ontwikkeling en educatie. Kinderen worden in staat gesteld om hun talenten optimaal te ontwikkelen; doorlopende ontwikkelingslijnen, dagarrangementen en kind nabije zorg zijn inherent aan deze voorziening. Organisaties uit kinderopvang, peuterspeelzalen en onderwijs kunnen, op gelijkwaardige basis, opgaan in deze Kindcentra 2020 en één nieuwe organisatie vormen."³

PIT definieert het kindcentrum als volgt:

Eén team met één pedagogische visie en educatieve visie, voortvloeiend uit de missie en visie van PIT,

- dat gezamenlijk werkt aan een optimale en harmonische talentontwikkeling van kinderen van 0-13 jaar;
- dat zorgdraagt voor doorlopende ontwikkelingslijnen en boeiende dagarrangementen,
- in eenduidige samenwerking en onder één regie/leiding en bestuur.

PIT gelooft in deze ontwikkeling en intensificeert het beleid om te komen tot integrale kindcentra zoals hierboven gedefinieerd. PIT is een inspirerende eenduidige organisatie die de voedingsbodems is voor echte integratie van kinderopvang en onderwijs binnen alle geledingen van de organisatie, zoals toezicht, bestuur, leiding, medezeggenschap, ondersteuning en teams van kindcentra.

In 2018 wordt op consistente en planmatige wijze de ontwikkeling van kindcentra voortgezet. De leidende coalitie ontvangt passende professionalisering.

Kwaliteit

Alle kindcentra presteren beter dan de basisnorm van de GGD en de Inspectie Onderwijs en functioneren op het zelf geformuleerde ambitieniveau.

Doel 2022: Elke kindcentrum heeft eigen ambities geformuleerd.

De ontwikkeling van kwaliteit betreft alle beleidsterreinen. Door middel van een intern digitaal systeem krijgt de kwaliteitscyclus planmatig vorm. Alle medewerkers, medezeggenschap en inspectie hebben toegang tot dit systeem. Hierdoor heeft kwaliteitsdenken een integrale plaats in het denken van de medewerkers. Het systeem is transparant en toegankelijk. Op hoofdlijnen wordt daarmee tevens verantwoording afgelegd aan ieder die toegang heeft (www.transparantbeleid.nl).

In 2018 wordt de auditwerkwijze voor alle kindcentra vormgegeven.

Huisvesting

Gebouwen zijn rendabel en duurzaam met minimale leegstand. Ze passen bij de behoefte van de omgeving en maken het mogelijk de doorgaande lijn van het kindcentrum te realiseren.

Doel 2022: PIT werkt aan de totstandkoming van gebouwen die passen bij de gestelde kindcentrum-criteria.

³ www.kindcentra2020.nl

Huisvesting De Twijn te Alblasterdam

In de regio is het leerlingenaantal gestabiliseerd. Er is voor gekozen om twee kindcentra De Boeg en De Loopplank te fuseren De Twijn. Samen met de gemeente wordt gewerkt aan planvorming voor een kindcentrum van 0-13 jaar in het centrum.

In 2018 zal naar verwachting de raad krediet beschikbaar stellen voor de bouw van een nieuw kindcentrum.

Huisvesting De Meander te Hendrik-ido-Ambacht

Na grondig onderzoek is ervoor gekozen de tweede locatie van De Meander buiten gebruik te stellen.

In 2018 gaat De Meander voort als kindcentrum van 0-13 jaar op één locatie.

Doordecentralisatie te Zwijndrecht

De besturen onderwijs en kinderopvang hebben het initiatief genomen om samen met de gemeente de huisvestingsbehoefte te onderzoeken. Er is toegewerkt naar een plan waarin gewerkt kan worden aan de realisatie van huisvesting in de eerstkomende vier jaren en een 'doorkijkje' naar de volgende vier jaren. PIT heeft daarin de lijn van sterke christelijke kindcentra gekozen.

Beheer

PIT beschikt over adequate systemen die efficiënt en effectief werken mogelijk maken.

Doel 2022: PIT hanteert adequate systemen.

Door de fusie tussen kinderopvang en onderwijs heeft PIT de ambitie om digitale systemen en sociale mediavoorzieningen zoveel als mogelijk is te integreren. In 2017 zijn daar stappen in gezet.

In 2018 wordt verder gewerkt aan optimalisatie.

Materieel

Het materieel staat ten dienste van het primaire proces, de ontwikkeling van de kinderen en het realiseren van de organisatiedoelen. Het is efficiënt, doelmatig en waar mogelijk duurzaam.

Doel 2022: PIT hanteert materialen die passen bij de gestelde ontwikkelingseisen van kinderen.

De ontwikkelingen binnen de kindcentra zijn de basis voor het investeringsplan. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd in gesprekken met de directeuren.

Communicatie

Ouders en medewerkers zijn elkaars partner in opvoeding, opvang en onderwijs. De kindcentra zijn gericht op samenwerking. Er is sprake van organisatiebrede interne interactie en een open communicatie met de omgeving.

Doel 2022: Elk kindcentrum voldoet aan het PIT-partnerschapskader en het PIT-communicatiekader.

Medezeggenschap en samenwerking

PIT hecht veel waarde aan samenwerking met ouders en medezeggenschap. Dit gebeurt zowel op centraal als decentraal niveau geïntegreerd plaats. De PIT-raad is daar een voorbeeld van.

Daarnaast vinden activiteiten binnen de kindcentra plaats in de geïntegreerde benadering van en samenwerking met de ouders van (0)2-13 jaar.

In 2018 zijn zowel de centrale PIT-raad als de lokale kindcentrumraden in werking met in achtname van en rekening houdend met de wettelijke voorschriften.

Klachten

Daar waar intensief wordt samengewerkt tussen medewerkers, kinderen en ouders speelt communicatie een grote rol. Er wordt van alles gedaan om deze communicatie zo goed mogelijk te

laten verlopen. Toch kan het weleens voorkomen dat dit niet lukt. Daarvoor heeft PIT een klachtenprocedure. PIT hecht eraan om klachten zo goed mogelijk op te lossen. Hierbij is 'praten met elkaar' (de dialoog) om te komen tot elkaar goed begrijpen een voorwaarde. In 2017 zijn geen klachten ingediend.

Overige ontwikkelingen

Opleiden

PIT heeft in 2017 het certificaat 'Opleidingsschool' ontvangen van de Hogeschool InHolland. Samen met InHolland en collega-instellingen Kind en Onderwijs te Rotterdam, PCPOBr te Barendrecht is de brede opleidingsschool gestart. Deze opleidingsschool heeft tot doel het praktijkcurriculum van de opleiding leraar verder te verbeteren. Daarnaast is samen met het Da Vincicollege en InHolland gestart om te komen tot een integrale opleiding en samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs in de vorm van een IKC-lab⁴. Op deze wijze wordt nieuwe invulling gegeven aan het vak van pedagogisch medewerker en leraar.

Samenwerking met het voortgezet onderwijs

De intensieve samenwerking met het Develsteincollege in Zwijndrecht heeft o.a. geleid tot het samen werken aan Engels. Een aantal medewerkers hebben de professionalisering 'Cambridge Engels' met succes afgerond.

Bewegen

In 2017 is beleid ingezet om kinderen van 0-13 jaar meer te laten bewegen. De uitvoering van het beweegplan laat kinderen meer bewegen en draagt daardoor bij de gezondheid, vermindering van gewicht en de motorische ontwikkeling.

Financiën en beleid

Inleiding

PIT is afhankelijk van de subsidie van de overheid. Door efficiënte bedrijfsvoering staan het begrotings- en jaarrekeningtraject in een strak stramen. Dat betekent dat begroting, uitputting en verantwoording door het gehele jaar gepland staan en in beginsel conservatief van aard zijn. In overleg met de directeurs is de begroting kritisch en doelgericht opgesteld. De uitputting wordt frequent besproken met alle individuele directeurs met oog op de forecast. Het bestuur is hierbij consistent betrokken.

Financiën

PIT is een financieel solide organisatie met kengetallen die minimaal voldoen aan de voor de sector gebruikelijke waarden.

Doel 2022: PIT voldoet aan de gestelde financiële criteria.

De lumpsumfinanciering

De doelmatige subsidie van de rijksoverheid en het gemis aan gemeentelijke onderwijssubsidies enerzijds en de taakstelling anderzijds stellen PIT voor een uitdaging. Creativiteit en 'op de kleintjes letten' zijn het adagium bij het opstellen van de begroting. Ondanks creativiteit en efficiency en kostenreductie merken we dat we tegen de grenzen aanlopen van wat betamelijk is. Dat dit bij

⁴ IKC-lab: Medewerkers vanuit verschillende opleidingen (mbo en hbo) leren met en van elkaar in authentieke situaties.

gelijkblijvend organiseren en werken zijn weerslag heeft op het onderwijs en de werkdruk van leerkrachten en directeurs laat zich raden. Inmiddels is gestart met de omslag naar meer samenwerken op deskundigheid, eigenaarschap en gedeelde verantwoordelijkheid. Hiermee krijgen de kindcentra, de directeur en de leerkracht meer regie over integrale ontwikkeling van het kindcentrum, waarbij beleidsvrijheid meer benut kan worden.

Kortom: Aanpassing werkzaamheden en manier van werken zijn noodzakelijk bij gelijkblijvende financiering.

De beleggingen, leningen, derivaten en liquiditeit

In 2017 is door het bestuur conform het financieel statuut gehandeld. Dit statuut regelt de liquiditeits- en beleggingsmogelijkheden van PIT. De dagelijkse uitvoering is in handen van het bestuur. Er zijn geen wijzigingen opgetreden in de beleggingen op de lange termijn. De beleggingen bestaan uit risicovrije deposito's.

Kortom: het financieel statuut is leidend.

Investeringsbeleid

PIT voert een actief beleid op het actueel houden van huisvesting, materieel en lesmethoden. Hiervoor is een meerjarenbeleid ontwikkeld. In de regel investeert PIT niet in huisvesting. In 2017 is daar (binnen de wettelijke kaders) een uitzondering op gemaakt. Het was anders onmogelijk om binnen de regionale bestuurlijke afspraken nieuwbouw voor De Tweestroom te Hendrik-Ido-Ambacht te realiseren.

Het ICT-investeringsbeleid is gebaseerd op een meer-jarenvervangingscyclus. Deze cyclus bevat componenten die qua technische ontwikkeling aan snelle veranderingen onderhevig zijn.

Kortom: investering zijn gepland en gericht op het actueel houden van huisvesting, materieel en lesmethoden.

Prestatiebox

Het onderwijs van de kindcentra ligt op of boven de norm van de inspectie en er is sprake van constante groei in het kader van werken met 'standaarden' als ambitieniveau. In het enkele geval waar dat niet is, is door PIT geïnvesteerd om weer op het gewenste niveau te komen. Er is extra ingezet op personeel en leermiddelen om genoemde activiteiten mogelijk te maken. 25% van de middelen is besteed aan interne studiemomenten, die vorm hebben gekregen in het eigen PIT-opleidingscentrum. De overige 75% van de beschikbare middelen zijn ingezet voor extra personele inzet voor de groep.

In het kader van cultuureducatie hadden de scholen overeenkomsten met professionele aanbieders van educatieve culturele programma's.

Kortom: De middelen zijn ingezet voor eigen opleidingscentrum en extra inzet in de groepen.

Door decentralisatie ondersteuningsmiddelen van het samenwerkingsverband

Middelen van het samenwerkingsverband worden in het kader van ondersteuningsarrangementen door-gedecentraliseerd naar het onderwijs van de kindcentra. Voor deze middelen wordt aan het samenwerkingsverband verantwoording afgelegd. E.e.a. is conform het ondersteuningsplan.

Kortom: Tussen samenwerkingsverband en PIT zijn goede afspraken over inzet van middelen en verantwoording.

Risico-inventarisatie en -beheersing

Jaarlijks actualiseert het bestuur de inventarisatie en beheersing van risico's. Deze worden vervolgens besproken met de raad van toezicht en de PIT-raad. De risico's worden verdeeld in reduceren, afwentelen, delen en/of accepteren. Naar mate de kans op risico's kunnen voorkomen

worden deze gekwantificeerd. Onder de belangrijkste risico's en/of onzekerheden vallen o.a. de kleinere kindcentrumlocaties, disfunctioneren van personeelsleden, werkdruk. Tot op heden hebben de risico's nog geen belangrijke effecten gehad. Deze interne risicoanalyse wordt meegenomen in het proces van opstellen van de meerjarenbegroting als onderdeel van de planning & control cyclus. Daar zijn de belangrijkste risico's en onzekerheden in opgenomen.

Kortom: Risico-inventarisatie vormt een belangrijk onderdeel van meerjaren begrotingsproces en wordt jaarlijks geactualiseerd.

De financiële analyse

Gevoerd financieel beleid

PIT stelt zich ten doel om de beschikbare financiële middelen verantwoord in te zetten voor het onderwijs. Er is sprake van een gezonde financiële basis voor de toekomst van PIT. Het financieel beleid van PIT is uitgewerkt in een planning en control cyclus. Hiertoe zijn binnen PIT afspraken gemaakt over de procedures en verantwoordelijkheden die de realisatie van doelstellingen en de continuïteit van PIT moeten borgen.

De cyclus kent de volgende onderdelen:

- Financieel beleidskader
- Taakstellende (meerjaren)begroting
- Monitoring en rapportage per tertiaal
- Het financieel jaarverslag

Hoofdbeleidsdoelstelling met betrekking tot het vermogen is het afdekken van de risico's die de organisatie draagt.

Kortom: PIT voert een gedegen financieel beleid.

Analyse financieel resultaat

Het resultaat wordt op hoofdlijnen vergeleken met de begroting 2017 en de exploitatie 2016.

Het exploitatieresultaat is met een positief resultaat van € 111.641. Dit is € 186.241 hoger dan begroot. Het Ministerie van Onderwijs heeft in de loop van 2017 een indexatie toegepast voor de subsidies. Deze indexatie was in de begroting lager opgenomen en zorgt voor een afwijking t.o.v. de begroting.

De samenstelling van de jaarrekening 2017 heeft plaatsgevonden conform de richtlijnen die zijn uitgevaardigd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur, Wetenschappen (OC&W), die mede zijn gebaseerd op bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek. Op sommige punten wijken de OC&W-richtlijnen af of zijn er aanvullende richtlijnen vanwege de specifieke eisen die de verslaggeving van onderwijsinstellingen vergt. Het jaarverslag kent een verplichte indeling op voorschrift van OC&W.

Treasury beleid

PIT heeft in 2017 gehandeld conform het geldende treasury beleid. PIT heeft geen beleggingen in aandelen of obligaties uitstaan. Overtollige middelen worden op een vrij beschikbare spaarrekeningen gezet zodat PIT ieder moment hier vrij over kan beschikken.

De financiën en het ingezette beleid

PIT-onderwijs heeft ervoor gekozen dat het beleid betreffende identiteit, passend onderwijs, ontwikkeling van het personeel en de ontwikkeling van kindcentra consequent en consistent voort te

zetten. Op de vijf beleidsterreinen⁵ zijn activiteiten ontplooid die tot het behalen van de voorgenomen resultaten moeten leiden. De missie en de geformuleerde doelen voor 2022 zijn hiervoor een belangrijke focus. Flankerend hieraan is er een strak financieel regime om de financiële uitputting conform de begroting te laten verlopen. Het grootste begrotingsonderdeel betreft het personeel. Aangezien er nauwelijks krimp in de regio is of te verwachten valt, hebben er ook geen ontwikkelingen plaatsgevonden van grote personele betekenis. Gezien de prognoses vallen deze ontwikkelingen ook niet te verwachten.

Ten aanzien van de verbonden partijen en het samenwerkingsverband zijn geen ontwikkelingen van betekenis geweest, noch vallen deze te verwachten.

Kortom: Om het ingezette beleid uit te voeren en de gestelde doelen te bereiken is er een strak financieel proces.

Constateringen

Het geven van goed onderwijs, in relatie tot alle formele en informele verplichtingen die het kindcentrum kent, maar ook de toenemende diversiteit aan kinderen (gedrag en ontwikkeling), vereisen adequate ondersteuning. De formele en informele verplichtingen komen voornamelijk voort uit de steeds toenemende maatschappelijke taak die het kindcentrum uit te voeren krijgt. Daarbij kan gedacht worden aan passend onderwijs, opbrengstgericht werken, maatschappelijke verwachtingen, voor- en vroegschoolse educatie in relatie tot de kinderopvang, aansluiting met het voortgezet onderwijs, samenwerkingsverbanden en de relaties met zorg- en adviesteams, Centra voor Jeugd en Gezin en de toenemende netwerken om voorliggende zaken af te stemmen en te ontwikkelen. Maar ook aan daarmee gepaard gaande toenemende administratieve lasten, overleggen en gesprekken. We constateren dat dit het werk van de leerkrachten en directeuren significant complexer en intenser heeft gemaakt en maakt.

Kortom: De relatie tussen wat moet of verwacht wordt en gerealiseerd kan worden staat onder spanning. Dit levert significante werkdruk op.

De gevolgen

De toenemende complexiteit en intensiteit van de werkzaamheden binnen 'passend onderwijs' en samenwerking binnen gemeentes en regio maken keuzes onvermijdelijk. Het volstaat hier te constateren dat 'kindcentrum zijn' in zijn maatschappelijke context en omgeving echter meer is dan alleen het (wettelijk en gesubsidieerde) primaire proces.

Professionalisering van personeel is een voorwaarde voor onderwijskwaliteit. Het is een landelijk speerpunt en wordt beleidsmatig voortgezet in de vorm van de lerarenbeurs en functiemix. Er is binnen PIT voor gekozen om professionalisering alleen in te zetten op beleid gerelateerde onderwerpen. Daar waar ondanks professionalisering en ondersteuning sprake is van verloop door toeleiding naar ander werk of ontslag, is beleid gevoerd om uitkeringen na eventueel ontslag te voorkomen of te beheersen. Daarnaast is er doorlopende aandacht voor ombuigingen en besparingen om met de beperkte middelen efficiënt te werken.

Kortom: Om aan de opdracht te voldoen is er enerzijds sprake van efficiënt omgaan met middelen en anderzijds professionalisering en begeleiding van medewerkers.

⁵ Identiteit en ontwikkeling, Personeel en organisatie, Financiën en beheer, Gebouwen en materieel, Communicatie en kwaliteit

Tot slot

Het bestuur gelooft in de eigen kracht, de eigen koers en de beïnvloeding van intern en extern beleid binnen de eigen invloedssfeer. Het bestuur doet waarin het gelooft. PIT investeert veel in menskracht, kennis(deling) en vaardigheden om een breed gedragen professionele organisatie in stand te houden en waar mogelijk en nodig verder te ontwikkelen. Een organisatie die werkt aan de leukste kinderopvang en inspirerend onderwijs en de kinderen helpt hun talenten en mogelijkheden te ontwikkelen.

Alle medewerkers van PIT zetten zich in voor het kind. Hoewel de grenzen van de mogelijkheden vaak worden en zijn bereikt, blijft de organisatie transparant communiceren met de ouders, partners en verantwoordelijke instanties over wat binnen de mogelijkheden wel of niet haalbaar is. Daarin heeft kwaliteit van opvang en onderwijs aan de kinderen topprioriteit.

Kortom: we doen waarin wij geloven.

Doen waarin je gelooft

Verslag van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft in het kader van de governance code invulling gegeven aan:

1. Goedkeuring begroting, jaarrekening, bestuursverslag en strategisch meerjarenplan.
2. Het toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften, omgang met de code goed bestuur en afwijkingen van die code.
3. Toezien op de rechtmatige verwerving en doelmatige besteding van middelen.
4. De benoeming van een externe accountant.
5. De invulling van de werkgeversrol en de evaluatie van het uitvoerend bestuur van de stichting.
6. Toezien op de werkwijze van het bestuur in het aansturen van de organisatie.

De raad van toezicht verleent haar goedkeuring aan het beleid van het College van Bestuur en daarmee het bestuursverslag.

In 2017 heeft de raad van toezicht vijfmaal vergaderd. De vergaderingen bestaan uit een gezamenlijk gedeelte met het bestuur. De raad heeft tweemaal een gezamenlijk vergaderd met de PIT raad en bezocht een aantal (integrale) kindcentra van de stichting. In 2017 zijn twee leden bindend voorgedragen door de PIT raad waardoor de raad van toezicht op 31-12-2017 uit 7 leden bestond. De raad werkt indien nodig met commissies.

De raad ontvangt een vastgestelde vergoeding welke past binnen de richtlijn van de VTOI-NVTK.

Voorzitter:	
Nathan Gorter:	(2015-2019)
Vicevoorzitter:	
Edwin van Wijngaarden	(2015-2019)
Leden:	
Ilona Dulfer	(2017-2021)
Ad Keller	(2015-2019)
Eduard Koudstaal ing.	(2015-2018)
Ronald de Meij	(2015-2018)
Hanske Plenge	(2017-2021)

Verslag van de PIT-raad

De Raad heeft over de volgende zaken gesproken en/of geadviseerd cq. instemming verleend.

- N.a.v. fusie geformuleerde pedagogisch en didactische visie;
- Begrotingen kinderopvang 2018, onderwijs 2018
- Tarieven 2018 kinderopvang;
- Gesprekkencyclus
- Verzuimanalyse;
- Omgang met verzuim in het kader van eigen risicodragerschap.;Acties 'leraren in actie'
- Stakingen en de financiële afwikkeling;
- Bestuursstructuur;
- Mandatering MR- en oudercommissie;
- Communicatie tussen kindcentra en PIT-raad;
- Wijziging van bedrijfsarts;
- Omgang met compensatie-uren in de kinderopvang.

Met de Raad van Toezicht zijn de volgende zaken besproken:

- Conceptprofielen Raad van Toezicht en voordracht vanuit PIT-raad;
- Evaluatie eerste jaar PIT-raad;
- Toekomst PIT-raad;
- Het contact met de bestuurders;
- Communicatie;
- De verandering naar IKC;
- Verandering van bestuursstructuur;

De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR)

Voorzitter:	Martijn Zuidweg	(2017-2021)
Vicevoorzitter:	Lilian Schoonderwoerd	(2013-2017)
Ambt. ondersteuner ^v :	Marjan Kwaak	(2017 - ...)

De PIT-raad

Voorzitter:	Martijn Zuidweg	(2017-2018)
Vicevoorzitter:	Lilian Schoonderwoerd	(2017-2018)
Ambt. ondersteuner:	Marjan Kwaak	(per 1 september 2017)

Organisatiegegevens

PIT-onderwijs

Bestuursnummer: 80433

Dr. Plesmanstraat 22

Postbus 325

3330 AH ZWIJNDRECHT

T: 078 8200010

E: info@pit-ko.nl

I: www.pit-ko.nl

De kindcentra

Het Akkoord	Alice van der Hoek	15VH-01	<i>De Loopplank</i>	<i>Martijn Beekhof</i>	07IR
<i>De Boeg</i>	<i>Martijn Beekhof</i>	08UU	Margriet	Albert Walrave	22LK-01
De Bron	Albert Walrave	15SZ-00	De Meander	Caroline Scheurwater	12GN
De Brug	Arjan van Sprang	15NZ	De Notenbalk	Anneke van de Pol	22LK-00
De Burcht	Lisette Korporaal	00MN	De Schalm	Tanja Laging	04KC
Impuls	Alice van der Hoek	16EC	De Twijn ⁶	Martijn Beekhof	08UU
Juliana	Arjan Vis	15VH-00	De Tweestroom	Conny Valk	12PH
De Kim	Arjan van Sprang	15SZ-01	De Rank	Anneke van de Pol	04MZ
			De Wijngaard	Marleen de Gruijter	27XA

Alle kindcentra, behalve De Burcht maken onderdeel uit van het samenwerkingsverband 28.09 ('Drechtsteden').

Het kindcentrum voor speciaal basisonderwijs De Burcht maakt deel uit van het samenwerkingsverband 28.05 ('RiBA')

Bestuur

Monique Fluitsma

Ad Vos

Leden van het bestuurlijk managementteam:

Directeur Kwaliteit & Personeel

Max van de Pol

Manager Bedrijfsvoering

Patricia Visser

⁶ IKC De Twijn is per 1 augustus 2017 voortgekomen uit een fusie tussen De Boeg en De Loopplank.

VERKLARENDE WOORDENLIJST

ⁱ **Beleidsontwikkelingsysteem (BOS[®])** In 2008 heeft de Stichting een webbased Beleidsontwikkelingsysteem ontwikkeld. Dit systeem vervangt het wettelijk vereiste schoolplan op de school. Het systeem is te benaderen via de website www.PIT.nl of rechtstreeks via www.transparantbeleid.nl

ⁱⁱ **Website** www.PIT.nl

ⁱⁱⁱ **Funciemix** In het Convenant LeerKracht van Nederland is afgesproken om meer dan 1 miljard euro per jaar extra te investeren in het onderwijs. Hiervan wordt het grootste deel ingezet voor betere beloning van leraren. Scholen krijgen extra geld om leraren in hogere salarisschalen te belonen: de versterking van de funciemix.

Schoolbesturen bepalen in overleg met (het personeelsdeel van) de medezeggenschaps-/ondernemingsraad hoe zij de nieuwe funciemix gaan realiseren. Deze website helpt daarbij. Bestuurders, MR/OR-leden, directeuren, leraren en andere betrokkenen kunnen hier de ontwikkeling van de funciemix volgen. Het is ook mogelijk om de funciemix te vergelijken met het gemiddelde, bijvoorbeeld van de schoolsoort of regio, met andere instellingen, en met de doelstelling.

^{iv} **Master SEN:** Master in Special Educational Needs.

^v **Ambtelijk ondersteuner** Om de GMR professioneel te ondersteunen in zijn taak is ten behoeve daarvan een ambtelijk ondersteuner (80 uur per jaar) aangesteld. Belangrijkste taken zijn: agendavoorbereiding, informatieverzameling en procesbewaking.

Doen waarin je gelooft

Jaarrekening 2017

Stichting PIT-Onderwijs

Toelichting op onderdelen van het Jaarverslag

Gegevens over de rechtspersoon

Bestuursnummer 80433
 Naam instelling Stichting PIT-Onderwijs

Adres Dr. Plesmanstraat 22

Postadres Postbus 325
 Postcode / Plaats 3330 AH ZWIJNDRECHT
 Telefoon 078-8200010
 E-mail info@pit-ko.nl
 Internet-site www.pit-ko.nl

Contactpersoon A.J. Vos
 Telefoon 078-8200010
 E-mail info@pit-ko.nl

Brin	Naam	Sector
00MN	Speciaal Kindcentrum De Burcht	SBAO
04KC	Kindcentrum De Schalm	BAO
04MZ	Kindcentrum De Rank	BAO
08UU	Kindcentrum De Twijn	BAO
12GN	Kindcentrum de Meander	BAO
12PH	Kindcentrum de Tweestroom	BAO
15NZ	Kindcentrum De Brug	BAO
15SZ	Kindcentrum De Bron / Kindcentrum De Kim	BAO
15VH	Kindcentrum Juliana	BAO
16EC	Kindcentrum Impuls / Kindcentrum Het Akkoord	BAO
22LK	Kindcentrum De Notenbalk / Kindcentrum Margriet	BAO
27XA	Kindcentrum De Wijngaard	BAO

Jaarverslag

De jaarrekening 2017 maakt deel uit van het jaarverslag. In het jaarverslag wordt nader ingegaan op onderdelen als bestuursbeleid, kerngegevens, kernactiviteiten, juridische structuur, bestuursamenstelling, organisatiestructuur en ontwikkelingen verslagjaar.

Kerncijfers	2017	2016	2015	2014	2013
Financieel					
Baten					
Rijksbijdragen	16.684.880	16.385.395	16.314.136	15.990.903	15.812.875
Overige overheidsbijdragen	19.578	16.621	48.480	53.400	46.264
Overige baten	405.970	604.902	784.257	682.209	1.214.939
Totaal baten	17.110.428	17.006.918	17.146.873	16.726.512	17.074.078
Lasten					
Personele lasten	13.819.376	13.765.189	14.018.862	14.249.673	14.108.074
Afschrijvingen	557.181	546.743	484.573	465.751	432.500
Huisvestingslasten	1.352.285	1.374.818	1.301.108	1.169.415	1.063.496
Overige instellingslasten	590.271	442.058	683.732	565.060	688.217
Leermiddelen (PO)	690.981	682.349	607.941	656.768	615.215
Totaal lasten	17.010.094	16.811.157	17.096.216	17.106.667	16.907.502
Saldo baten en lasten	100.334	195.761	50.657	-380.155	166.576
Financiële baten en lasten	11.307	17.718	27.108	36.163	48.601
Resultaat	111.641	213.479	77.765	-343.992	215.177

Eigen vermogen	4.373.798	4.044.284	3.830.805	3.151.066	4.097.032
Voorzieningen	1.317.374	1.338.651	1.168.361	624.976	951.915
Solvabiliteitsratio	58,59%	55,16%	50,20%	51,56%	51,26%
Liquiditeit	2,62	2,35	2,06	2,03	2,13
Kapitalisatiefactor	40,1%	39,4%	42,6%	41,5%	44,8%
Weerstandsvermogen	4.373.798	4.044.284	3.830.805	3.151.066	4.097.032
Weerstandsvermogen/totale baten	25,5%	23,8%	22,3%	18,8%	24,0%

Personeel in dienst	2017	2016	2015	2014	2013
Totaal fte	210,02	213,93	220,5	229,1	227,6

Leerlingen	1-10-2017	1-10-2016	1-10-2015	1-10-2014	1-10-2013
Teldatum	3.115	3.119	3.172	3.257	3.342
Stichting PIT Onderwijs	3.115	3.119	3.172	3.257	3.342

Op de teldatum 1-10-2017 bedraagt het totale leerlingaantal 3.115. In vergelijking met de teldatum 1-10-2016 zijn dit 4 leerlingen minder.

Het aangegeven aantal leerlingen kan afwijken in vergelijking met andere documenten zoals bijvoorbeeld de begroting. Bij het opstellen van de begroting worden voorlopige aantallen gebruikt. Deze kunnen afwijken ten opzichte van het werkelijke aantal leerlingen.

Financiële analyse balans

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balans.

Op korte termijn beschikbaar	31-12-2017	31-12-2016
Liquide middelen	2.974.325	2.783.520
Vorderingen	1.440.843	1.321.563
Kortlopende schulden	<u>-1.683.739</u>	<u>-1.749.181</u>
Werkkapitaal	2.731.429	2.355.902
Vastgelegd op lange termijn		
Materiële vaste activa	3.050.388	3.226.457
Langlopende schulden	<u>-90.645</u>	<u>-199.424</u>
	2.959.743	3.027.033
Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen	5.691.172	5.382.935
Deze financiering vond plaats met		
Eigen vermogen	4.373.798	4.044.284
Voorzieningen	<u>1.317.374</u>	<u>1.338.651</u>
	5.691.172	5.382.935
Balans		
Activa	31-12-2017	31-12-2016
Materiële vaste activa	3.050.388	3.226.457
Vorderingen	1.440.843	1.321.563
Liquide middelen	<u>2.974.325</u>	<u>2.783.520</u>
Werkkapitaal	7.465.556	7.331.540
Passiva		
Eigen vermogen	4.373.798	4.044.284
Voorzieningen	1.317.374	1.338.651
Langlopende schulden	90.645	199.424
Kortlopende schulden	<u>1.683.739</u>	<u>1.749.181</u>
	7.465.556	7.331.540

Toelichting balans

Materiële vaste activa

De waarde van de materiële vaste activa is in 2017 gedaald t.o.v. vorig boekjaar. In 2017 is er totaal € 381.112 geïnvesteerd en was er € 483.000 opgenomen als investering in de begroting 2017. Met name op ICT is er € 94.688 minder geïnvesteerd dan begroot en komt doordat de vervanging van medewerkers pc's begin 2018 zal plaatsvinden.

Vorderingen

De vorderingen zijn in 2017 toegenomen. Dit komt voornamelijk door een verdere toename in het gebruik van Snappet op de kindcentra. De vordering betreft de waarborgsom die PIT heeft afgedragen aan Snappet voor het gebruik van de Snappet-apparatuur. Bij inlevering zal deze borg retour worden ontvangen. Het bedrag aan vooruitbetaalde facturen ligt eveneens hoger dan vorig jaar. Dit komt omdat er meer facturen zijn binnengekomen die voor het beginnen van de periode voldaan dienen te worden.

Liquide middelen

Het bedrag dat PIT ter beschikking heeft aan liquide middelen is toegenomen in 2017. Dit wordt met name veroorzaakt doordat er t.o.v. vorig jaar minder in geïnvesteerd in materiële vaste activa (2016: € 940.000 en 2017: € 381.000).

Een verdere toelichting op de mutatie van de liquide middelen is weergegeven in het kasstroomoverzicht.

Eigen vermogen

Per 1-1-2017 is het vermogen wat de kindcentrumondsen hebben opgebouwd geherrubriceerd van de kortlopende schulden richting het eigen vermogen. Dit betekent dat de baten en lasten vanaf boekjaar 2017 worden verantwoord in de winst- en verliesrekening. Het verschil tussen de baten en lasten op stichtingniveau resulteert uiteindelijk in een mutatie op dit deel van het vermogen.

Langlopende schulden

Conform de gemaakte afspraken tussen het ministerie en PIT is in 2017 afgelost op de langlopende schuld die PIT heeft aan het ministerie. Deze maandelijkse aflossing vindt plaats door een inhouding op de bekostiging. Dit betreft een bedrag van circa € 9.000 per maand. Per 31-12-2017 is de resterende termijn 10 maanden.

Kortlopende schulden

In 2017 zijn de kortlopende schulden afgenomen en wordt veroorzaakt doordat de post nog te besteden ouderbijdragen (2016: € 217.873) vanaf 2017 gerubriceerd wordt onder het eigen vermogen. Indien dit bedrag gecorrigeerd wordt op het totaalbedrag, dan stijgt de post kortlopende schulden met € 119.982. De stijging komt voornamelijk doordat de crediteurensaldo is gestegen met € 61.178 t.o.v. voorgaand jaar.

Treasury- en financieringsbeleid

Per 1 juli 2016 is de nieuwe 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016' van kracht. Begin 2017 is door PIT een Treasury statuut vastgesteld dat voldoet aan de nieuwe regeling. In 2017 hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden in het Treasury Statuut.

Financiële analyse exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat 2017 is :

Baten	2017	Begroting 2017	Vershil
Rijksbijdragen	16.684.880	15.833.100	851.780
Overige overheidsbijdragen	19.578	15.400	4.178
Overige baten	405.970	141.900	264.070
Totaal baten	17.110.428	15.990.400	1.120.028
Lasten			
Personele lasten	13.819.376	13.156.500	662.876
Afschrijvingen	557.181	579.100	-21.919
Huisvestingslasten	1.352.285	1.315.800	36.485
Overige instellingslasten	590.271	371.800	218.471
Leermiddelen (PO)	690.981	651.800	39.181
Totaal lasten	17.010.094	16.075.000	935.094
Saldo baten en lasten	100.334	-84.600	184.934
Financiële baten en lasten			
Saldo fin. baten en lasten	11.307	10.000	1.307
Exploitatieresultaat	111.641	-74.600	186.241

Toelichting verschillen werkelijke cijfers- en begroting 2017**Exploitatieresultaat**

Het exploitatieresultaat is met een positief resultaat van € 111.641, € 186.241 hoger dan begroot. Verhoudingsgewijs zijn de inkomsten meer toegenomen dan de lasten. Dit zorgt voor een resultaat dat hoger is dan begroot.

Rijksbijdragen

Het Ministerie van Onderwijs heeft in de loop van 2017 een indexatie toegepast voor de subsidies. Deze indexatie was in de begroting lager opgenomen en zorgt voor een afwijking t.o.v. de begroting. In 2017 is er circa € 58.000 aan groeibekostiging ontvangen, dit bedrag is niet begroot. Eveneens is er circa € 85.000 ontvangen voor het geven van onderwijs aan vluchtelingen en vreemdelingenkinderen. De middelen vanuit de bekostiging 'prestatiebox' zijn door een verhoging van het bedrag per leerling circa € 65.000 hoger dan begroot.

Overige overheidsbijdragen

Vanuit de gemeente ontvangen enkele kindcentra geld voor activiteiten die onder- en buiten onderwijstijd plaatsvinden, de zgn. 'brede school' activiteiten. Deze kindcentra hebben samen afspraken gemaakt met de gemeente en collega-kindcentra/scholen in de buurt om het brede arrangement optimaal aan te bieden aan de kinderen.

Overige baten

Vanaf boekjaar 2017 worden de kindcentrumfondsgelden gepresteerd onder het eigen vernomen, hierdoor vindt er in 2017 een eenmalige correctie plaats via de overige baten van € 255.885,-.

Personeelslasten

In 2017 heeft vanuit de cao voor het Primair Onderwijs een verhoging van de salarissen plaatsgevonden. Eveneens heeft er een éénmalige uitkering in april plaatsgevonden. Verder is er op kindcentra waar vervanging in het kader van ziekte, zwangerschapsverlof of andere verloven nodig was meer kosten gemaakt dan de vergoeding die hiervoor wordt ontvangen van bijvoorbeeld het UWV of het vervangingsfonds.

Afschrijvingen

De afschrijvingslasten zijn lager dan begroot. Met name op ICT is er € 94.688 minder geïnvesteerd dan begroot en komt doordat de vervanging van medewerkers pc's begin 2018 zal plaatsvinden. Hierdoor zijn de afschrijvingslasten ook lager dan begroot.

Huisvestingslasten

T.a.v huur/medegebruik is meer uitgegeven dan begroot en wordt veroorzaakt door de brede school Roerdomp (De Kim). De begrootte kosten waren achteraf te laag ingeschat waardoor er een naheffing volgt. Op de energielasten is minder uitgegeven dan is begroot. De schoonmaakkosten zijn daarentegen hoger dan begroot. Deze afwijkingen heffen elkaar voor een groot deel op. In totaliteit is er € 36.500 meer uitgegeven aan huisvesting dan begroot.

Overige instellingslasten

De overige instellingslasten zijn fors toegenomen als gevolg van de presentatie uitgaven kindcentrumfondsen van € 253.000. Indien we dit bedrag corrigeren dan zijn de werkelijke uitgaven € 337.000. Een postief verschil van €34.000 t.o.v. begroting.

Leermiddelen

De kosten voor leermiddelen in het kalenderjaar 2017 zijn € 39.000 hoger dan begroot. Dit komt vooral doordat licentiekosten hoger zijn dan begroot.

Financiële analyse exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat 2017 is : 111.641

Baten	2017	2016	Vershil
Rijksbijdragen	16.684.880	16.385.395	299.485
Overige overheidsbijdragen	19.578	16.621	2.957
Overige baten	<u>405.970</u>	<u>604.902</u>	<u>-198.932</u>
Totaal baten	<u>17.110.428</u>	<u>17.006.918</u>	<u>103.510</u>
Lasten			
Personele lasten	13.819.376	13.765.189	54.187
Afschrijvingen	557.181	546.743	10.438
Huisvestingslasten	1.352.285	1.374.818	-22.533
Overige instellingslasten	590.271	442.058	148.213
Leermiddelen (PO)	<u>690.981</u>	<u>682.349</u>	<u>8.632</u>
Totaal lasten	<u>17.010.094</u>	<u>16.811.157</u>	<u>198.937</u>
Saldo baten en lasten	<u>100.334</u>	<u>195.761</u>	<u>-95.427</u>
Financiële baten en lasten			
Saldo fin. baten en lasten	<u>11.307</u>	<u>17.718</u>	<u>-6.411</u>
Exploitatieresultaat	<u>111.641</u>	<u>213.479</u>	<u>-101.838</u>

Toelichting verschillen werkelijke cijfers 2017 en 2016**Exploitatieresultaat**

Het exploitatieresultaat vertoont een afname van € 101.838 ten opzichte van 2016 en bedraagt ultimo 2017 € 111.641.

Rijksbijdragen

De rijksbijdragen zijn ten opzichte van vorig jaar fors gestegen ondanks een daling van 4 leerlingen. Dit komt voornamelijk door een forse indexatie van de bekostiging.

Overige overheidsbijdragen

De overige overheidsbijdragen zijn nagenoeg gelijk gebleven t.o.v. voorgaand jaar.

Overige baten

De overige baten zijn in 2017 aanzienlijk lager dan in 2016. Dit komt, omdat het Samenwerkingsverband RiBA per 2017 geen personeel meer inleent bij PIT. Het Samenwerkingsverband heeft in overleg met PIT deze mensen in dienst genomen, wat ook zorgt voor een vermindering aan de lastenkant. Tegenover deze afname aan baten staat de toename van de overige baten vanwege de inkomsten die voortvloeien uit de ouderbijdrage. Per 2017 lopen deze inkomsten via de exploitatie.

Personeelslasten

T.o.v. van 2016 zijn de personele lasten licht gestegen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van de kosten voor vervanging. Hiervoor ontvangt de stichting vanuit verschillende instanties een vergoeding. Per saldo kost deze vorm van vervanging de stichting geld.

Afschrijvingen

Augustus 2016 heeft er een grote investering in gebouwen plaatsgevonden. In 2017 is over deze investering een heel jaar afgeschreven en verklaart de stijging t.o.v. 2016.

Huisvestingslasten

De werkelijke huisvestingslasten zijn € 22.000 lager dan 2016. Op de energielasten is minder uitgegeven dan is begroot. De schoonmaakkosten zijn daarentegen hoger dan begroot. Deze afwijkingen heffen elkaar voor een groot deel op. In totaliteit is er € 36.500 meer uitgegeven aan huisvesting dan begroot.

Overige instellingslasten

De overige instellingslasten zijn fors toegenomen als gevolg van de presentatie uitgaven kindcentrumfondsen van € 253.000. Indien we dit bedrag corrigeren dan zijn de werkelijke uitgaven € 337.000. Een postief verschil van € 105.000 t.o.v. voorgaand jaar.

Leermiddelen

De uitgaven voor leermiddelen liggen in lijn met 2016 en zijn licht gestegen.

Financiële kengetallen

De kengetallen zijn als volgt :

	2017	2016	Norm
Solvabiliteit 1	58,59%	55,16%	30,00%
Solvabiliteit 2	76,23%	73,42%	50,00%
Liquiditeit	2,62	2,35	1-2
Kapitalisatiefactor	40,1%	39,4%	tussen 35%-60%
Weerstandsvermogen	25,5%	23,8%	15%
Rentabiliteit	0,65%	1,26%	0%

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan in welke mate een organisatie op langere termijn in staat moet worden geacht haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

Solvabiliteit 1

Indien het eigen vermogen wordt uitgedrukt in een verhouding tot het totale vermogen geldt dat de norm 33 1/3% (of meer) is.

De solvabiliteit van het eigen vermogen neemt af doordat het balanstotaal toeneemt als gevolg van een toename van de voorzieningen.

Solvabiliteit 2

Indien het eigen vermogen inclusief voorzieningen wordt gesteld tegenover het totale vermogen, geldt dat de norm 50% (of hoger) is.

Liquiditeit

De liquiditeit van een organisatie wordt uitgedrukt in een verhoudingscijfer, waarbij de vlottende activa worden gedeeld door de kortlopende schulden.

Dit cijfer geeft aan in welke mate op korte termijn aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan zonder dat de continuïteit van de organisatie in gevaar wordt gebracht. In het algemeen wordt een norm van 1,5 voldoende geacht. Er zijn echter overige factoren waarmede rekening dient te worden gehouden. Voorbeelden zijn de winstgevendheid, de aard van de bedrijfsactiviteiten, de kwaliteit van de vlottende activa en de looptijd ten opzichte van de looptijd van de kortlopende schulden en de seizoensinvloeden.

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor wordt berekend door het totale vermogen minus gebouwen en terreinen te delen door de totale baten (TV/TB). Als signaleringsgrens wordt hierbij een bovengrens van 60% gegeven voor kleine schoolbesturen en een bovengrens van 35% voor grote schoolbesturen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen het eigen vermogen en de opgetelde totale en financiële baten. De optimale verhouding ligt tussen de 10 en 40%. De interne norm die gehanteerd wordt is 15%.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat van de stichting en de baten.

Toelichting Kengetallen

Jaarlijks wordt de ontwikkeling van het eigen vermogen kritisch bezien. Het beleid van het bestuur is erop gericht om de vermogenspositie in balans te brengen met de noodzaak om tegenvallers en risico's op te kunnen vangen en daarmee de toekomst van de stichting blijvend te garanderen.

Tevens wordt het noodzakelijk geacht dat de investeringen in materiele vaste activa worden gefinancierd met eigen vermogen i.p.v. vreemd vermogen om de jaarlijkse exploitatie niet met rente en aflossingskosten.

Volgens de financiële cijfers en bijbehorende kengetallen is het weerstandsvermogen van de stichting per ultimo 2017 25,5% (in 2016 23,8%). Het is noodzakelijk om een weerstandsvermogen in stand te houden ten behoeve van de risico's, zoals personele verplichtingen, fluctuaties in leerlingenaantallen, gewenste (voor)investeringen in inventaris, ict en leermethoden, organisatorische zaken, de kwaliteit van het onderwijs in brede zin. De stichting heeft als norm 15% en zit daarmee dus ruim boven deze norm.

De kapitalisatiefactor heeft als doel om te signaleren of een onderwijsinstelling zijn kapitaal al dan niet efficiënt inzet. De signaleringsgrens voor de stichting bedraagt 35%. Een percentage boven deze grens geeft aan dat er mogelijkheden zijn om vermogen in te zetten t.b.v. de normale bedrijfsvoering. De kapitalisatiefactor voor de stichting is in 2016 39,8 % (in 2016 39,4%)

Continuïteitsparagraaf

De ontwikkelingen in de toekomst zijn financieel verwerkt in de begroting 2018 t/m 2021. Deze gegevens zijn verwerkt in de continuïteitsparagraaf van het jaarverslag.

De balans in de continuïteitsparagraaf is gemuteerd op basis van resultaat, investeringen, afschrijvingen, aflossingen, en mutaties in de voorziening. Het saldo van de kortlopende vorderingen en schulden is gelijk aan de jaren daarvoor.

Een toelichting op de risico's van de stichting is in het bestuursverslag opgenomen.

Leerlingaantallen	Werkelijk	Prognose	Prognose	Prognose
	1-10-17	1-10-18	1-10-19	1-10-20
Leerlingen <8 jaar	1.527	1.528	1.468	1.423
Leerlingen >8 jaar	1.467	1.479	1.550	1.569
Leerlingen SBO	121	110	110	110
Totalen	3.115	3.117	3.128	3.102
Toename + / afname -		2	11	-26

Het leerlingaantal zal op de komende teldatum (1-10-2018) naar verwachting twee leerlingen hoger liggen. De jaren daaropvolgend wordt een lichte toename van het aantal leerlingen verwacht. Met name in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht ligt een kans op groei van het aantal leerlingen. Voor de overige kindcentra is een stabiel aantal leerlingen de verwachting. Daar is de verhouding tussen de leerlingen die jonger- of ouder dan 8 jaar vrij stabiel. Dit houdt in dat de instroom en uitstroom vergelijkbaar zijn.

Personeel (in fte)	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020
Directie	14,18	14,18	14,18	14,18
Onderwijspersoneel	184,31	182,88	179,48	179,48
Onderwijsondersteund personeel	15,95	15,35	15,35	15,35
	214,44	212,41	209,01	209,01

De komende jaren zal het aantal in te zetten FTE gestaag afnemen richting de 209 FTE. De afname zal met name te zien zijn op kindcentra waar momenteel (of in de afgelopen jaren) een afname van het aantal leerlingen heeft plaatsgevonden.

Balans	2017	2018	2019	2020
	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting
Activa				
Materiële vaste activa	3.050.388	3.061.838	2.988.338	2.705.388
Vlottende activa	1.440.843	1.440.843	1.440.843	1.440.843
Liquide middelen	2.974.325	2.512.937	2.708.793	2.991.313
	7.465.556	7.015.618	7.137.974	7.137.544
Passiva				
Eigen vermogen	4.373.798	4.400.198	4.444.098	4.539.498
Voorzieningen	1.317.374	931.680	1.010.136	914.307
Langlopende schulden	90.645	1	1	-
Kortlopende schulden	1.683.739	1.683.739	1.683.739	1.683.739
	7.465.556	7.015.618	7.137.974	7.137.544

Conform de meerjarenbegroting zal de waarde van de materiële vaste activa de komende jaren afnemen. Het saldo van de liquide middelen zal hierdoor toenemen. Het eigen vermogen wijzigt a.d.h.v. de resultaten die de komende jaren zijn begroot. De voorzieningen neemt het komend jaar af als gevolg van onderhoudsmaatregelen die in 2018 uitgevoerd gaan worden. De langlopende schuld ten opzichte van het ministerie zal eind 2018 worden afgelost. Voor de meerjarenbalans is het uitgangspunt dat de vlottende activa en kortlopende schulden gelijk zullen blijven.

Exploitatie	2017	2018	2019	2020
	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting
Baten				
Rijksbijdragen	16.684.880	16.131.400	16.074.500	16.004.000
Overige overheidsbijdragen	19.578	16.300	16.300	16.300
Overige baten	405.970	128.600	123.700	116.800
	17.110.428	16.276.300	16.214.500	16.137.100
Lasten				
Personele lasten	13.819.376	13.346.000	13.282.900	13.187.300
Afschrijvingen	557.181	596.500	592.600	567.000
Huisvestingslasten	1.352.285	1.297.900	1.292.000	1.289.200
Overige instellingslasten	590.271	368.800	368.200	367.000
Leermiddelen (PO)	690.981	640.700	634.900	631.200
	17.010.094	16.249.900	16.170.600	16.041.700
Saldo baten en lasten	100.334	26.400	43.900	95.400
Financiële baten en lasten	11.307	-	-	-
Resultaat	111.641	26.400	43.900	95.400

De komende jaren laat de meerjarenbegroting een positief beeld zien. Bij de besprekingen voor de begrotingen is een positieve meerjarenbegroting het uitgangspunt geweest. Een vermindering aan de inkomstenkant vanwege een afname van het aantal kinderen zal in eerste instantie worden opgevangen door een bezuiniging op personele lasten. Echter lijkt dit zich in de huidige verwachting te beperken tot een minimum.

Kasstroomoverzicht

	2017	2018	2019	2020	
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	
Saldo baten en lasten	111.641	26.400	43.900	95.400	
Overige mutaties EV	-	-	-	-	
	111.641	26.400	43.900	95.400	
Afschrijvingen	557.181	596.500	592.600	567.000	
<u>Mutaties werkkapitaal</u>					
- Onderhanden werk	-	-	-	-	
- Vorderingen	-119.280	-	-	-	
- Effecten	-	-	-	-	
- Kortlopende schulden	-65.442	-	-	-	
	-184.722	-	-	-	
Mutaties voorzieningen	-21.277	-385.694	78.456	-95.829	
	462.823	237.206	714.956	566.571	
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>	-381.112	-607.950	-519.100	-284.050	
<u>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>					
Mutatie financiële vaste activa	-	-	-	-	
Mutatie overige langlopende schulden	-108.779	-90.644	-	-	
	-108.779	-90.644	-	-	
Overige balansmutaties	217.873	-	-	-	
Mutatie liquide middelen	190.805	-461.388	195.856	282.521	
Kengetallen					
	Norm	2017	2018	2019	2020
Kapitalisatiefactor	35,00%	40,1%	39,4%	40,3%	40,5%
Solvabiliteit	30,00%	58,59%	62,72%	62,26%	63,60%
Liquiditeit	1-2	2,62	2,35	2,46	2,63
Rentabiliteit	0%-5%	0,65%	0,16%	0,27%	0,59%

B Jaarrekening**B1 Balans per 31 december 2017**

		31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
1	Activa		
	Vaste activa		
	<u>Materiële vaste activa</u>		
1.2	Gebouwen en terreinen	603.812	632.010
1.2.1	Inventaris en apparatuur	1.844.221	1.997.134
1.2.2	Leermiddelen	<u>602.355</u>	<u>597.313</u>
1.2.3		3.050.388	3.226.457
	Totaal vaste activa	<u>3.050.388</u>	<u>3.226.457</u>
	Vlottende activa		
	<u>Vorderingen</u>		
1.5	Debiteuren	42.721	154.935
1.5.1	Kortlopende vorderingen op OCW	873.478	745.278
1.5.2	Overige vorderingen	<u>524.644</u>	<u>421.350</u>
1.5.5		1.440.843	1.321.563
1.7	Liquide middelen	<u>2.974.325</u>	<u>2.783.520</u>
	Totaal vlottende activa	<u>4.415.168</u>	<u>4.105.083</u>
	Totaal activa	<u>7.465.556</u>	<u>7.331.540</u>

2	Passiva	31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
2.1	<u>Eigen vermogen</u>		
2.1.1	Algemene reserve	2.552.831	2.396.659
2.1.3	Bestemmingsreserves	<u>1.820.967</u>	<u>1.647.625</u>
	Totaal vermogen	4.373.798	4.044.284
2.2	<u>Voorzieningen</u>		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	250.543	252.427
2.2.3	Overige voorzieningen	<u>1.066.831</u>	<u>1.086.224</u>
		1.317.374	1.338.651
2.3	<u>Langlopende schulden</u>	90.645	199.424
2.4	<u>Kortlopende schulden</u>		
2.4.3	Crediteuren	258.557	197.379
2.4.4	Belastingen en premies sociale verzekeringen	563.530	600.108
2.4.6	Pensioenen	155.730	133.096
2.4.9	Overige kortlopende schulden	<u>705.922</u>	<u>818.598</u>
		1.683.739	1.749.181
	Totaal passiva	<u><u>7.465.556</u></u>	<u><u>7.331.540</u></u>

B2

Staat van baten en lasten 2017

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen	16.684.880	15.833.100	16.385.395
3.2 Overige overheidsbijdragen	19.578	15.400	16.621
3.5 Overige baten	405.970	141.900	604.902
Totaal baten	17.110.428	15.990.400	17.006.918
4 Lasten			
4.1 Personele lasten	13.819.376	13.156.500	13.765.189
4.2 Afschrijvingen	557.181	579.100	546.743
4.3 Huisvestingslasten	1.352.285	1.315.800	1.374.818
4.4 Overige instellingslasten	590.271	371.800	442.058
4.5 Leermiddelen en ICT (PO)	690.981	651.800	682.349
Totaal lasten	17.010.094	16.075.000	16.811.157
Saldo baten en lasten	100.334	-84.600	195.761
5 Financiële baten en lasten			
5.1 Financiële baten	11.307	10.000	17.718
5.2 Financiële lasten	-	-	-
Saldo fin. baten en lasten	11.307	10.000	17.718
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	111.641	-74.600	213.479

Kasstroomoverzicht 2017

	2017 EUR	2016 EUR
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>		
Saldo baten en lasten	111.641	213.479
Afschrijvingen	557.181	546.743
<u>Mutaties werkkapitaal</u>		
- Vorderingen	-119.280	-105.523
- Kortlopende schulden	<u>-65.442</u>	<u>-574.996</u>
	-184.722	-680.519
Mutaties voorzieningen	<u>-21.277</u>	<u>170.290</u>
	<u>462.823</u>	<u>249.993</u>
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>		
Materiele vaste activa	<u>-381.112</u>	<u>-940.025</u>
	-381.112	-940.025
<u>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>		
Mutatie overige langlopende schulden	<u>-108.779</u>	<u>-108.779</u>
	-108.779	-108.779
Overige balansmutaties	<u>217.873</u>	
	217.873	
<u>Mutatie liquide middelen</u>	<u>190.805</u>	<u>-798.811</u>
Beginstand liquide middelen	2.783.520	3.582.331
Mutatie liquide middelen	<u>190.805</u>	<u>-798.811</u>
<u>Eindstand liquide middelen</u>	<u>2.974.325</u>	<u>2.783.520</u>

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2017**Algemeen****Toegepaste standaarden**

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn en met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op hele euro's.

Materiele vaste activa

De gebouwen en inventaris en apparatuur worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur.

Materiele vaste activa boven de € 500 worden geactiveerd.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

• Gebouwen en verbouwingen	2,5 - 5%
• Inventaris en apparatuur	2,5% - 33%
• Leermiddelen	10% - 12,5%

Bijzondere waardeverminderingen of vervreemding van vaste activa

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte toekomstige kasstroom, wordt een bedrag voor impairment ten laste van het resultaat geboekt voor het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van het actief.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de stichting.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het Bestuur. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht, dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en de overige voorzieningen (waaronder onderhoud) gepresenteerd. Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarde. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Een voorziening in verband met verplichtingen als bedoeld in artikel 2:374 lid 1, eerste volzin BW wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. de rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk);
- b. het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is; en
- c. er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. Schulden worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa. Schulden worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

Overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen terzake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Personeelsbeloningen/pensioenen

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die gekwalificeerd is als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP) en wordt – overeenkomstig de in de RJ aangereikte vereenvoudiging – in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is niet beschikbaar.

Opbrengstwaardering

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbesteding worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Rubricering van baten en lasten

In de jaarrekening is gebruik gemaakt van het herrubriceren van inkomsten en lasten om zodoende tot betere inzichten te komen. Hiervan is uitsluitend gebruik gemaakt als, het vanwege ministeriële regelingen verplicht is gesteld, of het tot doel heeft om beter vergelijkbare cijfers te presenteren. Het financiële resultaat is hierdoor niet gewijzigd.

B5

Toelichting op de onderscheiden posten van de balans

1.2	Materiële vaste activa	Verrijgings- prijs 1-1-2017	Afschrijvingen t/m 1-1- 2017	Boekwaarde 1-1-2017	Mutaties 2017			Verrijgings- prijs 31-12-2017	Afschrijvingen t/m 12-2017	31-
					Investerings 2017	Afschrijvingen 2017	Boekwaarde 31-12-2017			
1.2.1	Gebouwen en terreinen	2,5% / 5%	736.288	-104.278	632.010	-	-28.198	603.812	736.288	-132.476
1.2.2a	Inventaris en apparatuur	5% / 25%	2.253.113	-944.008	1.309.105	31.245	-117.175	1.223.175	2.284.358	-1.061.183
1.2.2b	ICT	10% / 25%	1.604.847	-916.818	688.029	205.812	-272.795	621.046	1.810.659	-1.189.613
1.2.3	Leermiddelen	10% - 12,5%	1.209.612	-612.299	597.313	144.055	-139.013	602.355	1.353.667	-751.312
Totaal materiële vaste activa			5.803.860	-2.577.403	3.226.457	381.112	-557.181	3.050.388	6.184.972	-3.134.584

In verband met de stelselwijziging en de daarbij behorende gewijzigde voorschriften ten aanzien van het (financieel) jaarverslag is de oorspronkelijke aanschafwaarde van de op 31 december 2005 aanwezige inventaris zo zorgvuldig mogelijk bepaald en per 1 januari 2006 in de balans opgenomen. De boekwaarde van de geherwaardeerde inventaris is per ultimo 2017 EUR € 65.329. (zie specificatie Eigen Vermogen op pagina 14. Post 2.1.6)

De waarde van de materiele vaste activa is in 2017 gedaald t.o.v. vorig boekjaar. In 2017 is er totaal € 381.112 geïnvesteerd en was er € 483.000 opgenomen als investering in de begroting 2017. Met name op ICT is er € 94.688 minder geïnvesteerd dan begroot en komt doordat de vervanging van medewerkers pc's begin 2018 zal plaatsvinden.

1.5	Vorderingen	31-12-2017		31-12-2016	
		EUR		EUR	
1.5.1	Debiteuren	42.721		154.935	
	Voorziening dubieuze debiteuren	-		-	
1.5.2	Kortlopende vorderingen op OCW	42.721	873.478	154.935	745.278
1.5.5	Overige vorderingen en overlopende activa				
	Vordering op de gemeente inz. Vandalisme	-		617	
	Vordering op de gemeente inzake IHP	37.360		28.325	
	Vordering op de gemeente inzake OZB	-		-	
	Nog te ontvangen rente	11.307		7.821	
	Vooruitbetaalde facturen	255.936		197.499	
	Vorderingen Vervangingsfonds	90.389		52.257	
	Waarborgsom	127.999		119.880	
	Rekening courant PIT Kinderopvang	-		6.889	
	Diverse vorderingen en overlopende activa	1.653		8.062	
			524.644		421.350
	Totaal vorderingen		1.440.843		1.321.563

De vorderingen zijn in 2017 toegenomen. Dit komt voornamelijk door een verdere toename in het gebruik van Snappet op de kindcentra. De vordering betreft de waarborgsom die PIT heeft afgedragen aan Snappet voor het gebruik van de Snappet apparatuur. Bij inlevering zal deze borg retour worden ontvangen. Het bedrag aan vooruitbetaalde facturen ligt eveneens hoger dan vorig jaar. Dit komt omdat er meer facturen zijn binnengekomen die voor het beginnen van de periode voldaan dienen te worden.

1.7	Liquide middelen	31-12-2017		31-12-2016	
1.7.2	Banken en giro's	564.165		424.695	
1.7.3	Deposito's/spaarrekening	2.410.160		2.358.825	
	Totaal liquide middelen		2.974.325		2.783.520

Het bedrag dat PIT ter beschikking heeft aan liquide middelen is toegenomen in 2017. Dit wordt met name veroorzaakt doordat er t.o.v. vorig jaar minder in geïnvesteerd in materiele vaste activa (2016: € 940.000 en 2017: € 381.000).

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

	Saldo 31-12-2016 EUR	Mutaties 2017		Saldo 31-12-2017 EUR
		Bestemming Resultaat EUR	Overige Mutaties EUR	
2.1.2 Algemene reserve	2.396.659	156.172	-	2.552.831
2.1.3 Bestemmingsreserves (publiek)				
Reserve personeel	457.890	-21.380	-	436.510
Totaal bestemmingsreserves	457.890	-21.380	-	436.510
2.1.4 Bestemmingsreserve De Loopplank (privaat)	6.995	-1.894	-	5.101
2.1.5.1 Bestemmingsreserves collectief (privaat)	1.018.621	-	-	1.018.621
2.1.5.2 Bestemmingsreserves De Rank (privaat)	77.743	-3.089	-	74.654
2.1.5.3 Bestemmingsreserve kindcentrumfonds (privaat)	-	2.879	217.873	220.752
2.1.6 Herwaarderingsreserve activa	86.376	-21.047	-	65.329
Totaal eigen vermogen	4.044.284	111.641	217.873	4.373.798

Per 1-1-2017 maakt de bestemmingsreserve schoolfonds onderdeel uit van het private deel van het eigen vermogen. Dit is via de overige mutaties gemuteerd in het eigen vermogen.

Voorheen maakte de kindcentrumfondsgelden onderdeel uit van de kortlopende schulden. De baten en lasten inzake de ouderbijdrage lopen met ingang van 2017 via de staat van baten en lasten (zie overige baten en overige instellingslasten)

Het vermogen van voor de invoering van de Lumpsum bekostiging (periode voor 1-8-2006) bedraagt ultimo 2017 € 380.221. Dit saldo is in boekjaar 2017 niet gewijzigd.

Dit saldo maakt onderdeel uit van de Algemene Reserve.

De reserve personeel wordt aangewend om kosten inzake personele fricties uit te bekostigen. Aan deze reserve is in 2017 € 21.380 ten laste gebracht.

De overige private reserves betreffen middelen die in het verleden zijn verkregen en waar nu specifieke activiteiten uit worden bekostigd.

De bestemmingsreserve voor de Loopplank betreffen middelen uit een fonds. Op aangeven van de kindcentrumdirectie worden kosten t.l.v. de reserve geboekt.

Er zijn geen specifieke bestedingen aan gekoppeld. Aan de bestemmingsreserve voor De Rank is een specifiek bestedingsdoel gekoppeld. De middelen worden ingezet om het vervoer naar de zwemles te bekostigen.

De zwemles zelf wordt bekostigd uit verkregen middelen vanuit de ouders. Hier worden geen publieke middelen voor aangewend.

2.2 Voorzieningen

	Saldo 31-12-2016 EUR	Mutaties			Saldo 31-12-2017 EUR	Kortlopende deel < 1 jaar EUR	Langlopende deel > 1 jaar EUR
		Dotaties 2017 EUR	Onttrekkingen 2017 EUR	Vrijval 2017 EUR			
2.2.1 Personeelsvoorzieningen							
Jubileum	157.111	23.583	-25.467	-	155.227	13.873	141.354
Spaarverlof	95.316	-	-	-	95.316	-	95.316
	252.427	23.583	-25.467	-	250.543	13.873	236.670
2.2.2 Overige voorzieningen							
Onderhoud	1.086.224	346.300	-365.693	-	1.066.831	458.592	608.239
Totaal voorzieningen	1.338.651	369.883	-391.160	-	1.317.374	472.465	844.909

De jubileumvoorziening bedroeg bij aanvang van het kalenderjaar 2017 € 157.111. Gedurende het jaar is voor € 25.467 aan jubilea uitkeringen uitbetaald (bij 25- en 40 jaar jubilea). Om de voorziening per 31-12-2017 weer op peil te brengen is voor € 23.583 gedoteerd aan de voorziening. De hoogte van de voorziening wordt bepaald a.d.h.v. het aantal dienstjaren dat personeelsleden werken binnen het onderwijs en wat de gemiddelde blijfkans is.

In het boekjaar 2017 heeft er geen opbouw van de voorziening spaarverlof plaatsgevonden. Momenteel maken er geen medewerkers gebruik van de mogelijkheid om spaarverlof op te nemen. De stand is hierdoor in 2017 ongewijzigd.

PIT hanteert een meerjarenonderhoudsplan wat ten grondslag ligt aan de vorming van de onderhoudsvoorziening. Het uitgangspunt is dat de voorziening voldoende dient te zijn om te voorzien in het benodigde onderhoud wat in de toekomst plaats zal vinden.

2.3 Langlopende schulden

	Saldo 31-12-2016 EUR	Mutaties			Kortlopend EUR
		Aangegane lening o/g 2017 EUR	Aflossing EUR	Bedrag boekwaarde 31- 12-2017 EUR	
2.3.4 Overige langlopende schulden					
Schuld ministerie i.v.m. groeibekostiging	199.424	-	-108.779	90.645	90.645
Totaal langlopende schulden	199.424	-	-108.779	90.645	90.645

In 2017 is de afgesproken inhouding door het ministerie van OC & W, conform afspraak verricht. De resterende looptijd van de schuld bedraagt 10 maanden (eind 2018).

2.4 Kortlopende schulden

	31-12-2017 EUR		31-12-2016 EUR	
2.4.3 Crediteuren		258.557		197.379
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen		563.530		600.108
2.4.8 Pensioenen		155.730		133.096
2.4.9 Kortlopende schulden en overlopende passiva				
Vakantiegeld	441.288		455.054	
Nog te besteden geoormerkte subsidie OCW	51.082		-	
Nog te besteden ouderbijdragen	-		217.873	
Rekening courant PIT Kinderopvang	15.038		-	
Diverse schulden en overlopende passiva	198.514		145.671	
		705.922		818.598
Totaal kortlopende schulden		1.683.739		1.749.181

In 2016 zijn de kortlopende schulden afgenomen en wordt veroorzaakt doordat de post nog te besteden ouderbijdragen (2016: € 217.873) vanaf 2017 gerubriceerd wordt onder het eigen vermogen. Indien dit bedrag gecorrigeerd wordt op het totaalbedrag, dan stijgt de post kortlopende schulden met € 119.982. De stijging komt voornamelijk doordat de crediteurensaldo is gestegen met € 61.178 t.o.v. voorgaand jaar. De nog te besteden subsidies vanuit OC&W bestaan uit de subsidies voor het 'leraarontwikkelings' (LOF) en subsidie voor studieverlof.

Overzicht geormerkte doelsubsidies OCW (model G)

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule (Regeling ROS. Art. 13 lid 2 sub a en EL&I regelingen betrekking hebbend op EL&I subsidies)

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk datum	bedrag van de toewijzing €	ontvangen t/m verslagjaar €	de prestatie is ultimo verslag conform de subsidiebeschikking	
				geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Subsidie voor studieverlof 2017		55.627	55.627		x
Subsidie voor studieverlof 2016		186.657	186.657	x	
	Totaal	<u>242.284</u>	<u>242.284</u>		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (Regeling ROS. Art. 13 lid 2 sub b en EL&I regelingen betrekking hebbend op EL&I subsidies)

G2.A aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk datum	bedrag van de toewijzing €	ontvangen t/m verslagjaar €	totale kosten €	te verrekenen ultimo verslagjaar €
Geen subsidies					
	Totaal	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

G2.B doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk datum	bedrag van de toewijzing €	saldo 01-01-2017 €	ontvangen in verslagjaar €	lasten in verslagjaar €	totale kosten 31- 12-2017 €	saldo nog te besteden ultimo verslag jaar €
Geen subsidies		-	-	-	-	-	-
	Totaal	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

B6

Niet uit de balans blijvende rechten, verplichtingen en regelingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan ter zake van huur kopieermachines en enkele contracten ten behoeve van de huisvesting (o.a. alarm en schoonmaak).

Duurzame inzetbaarheid

Tot op heden is er geen plan opgesteld voor het sparen van ouderenverlof, omdat gebleken is dat er geen personeelsleden zijn die hieraan deel willen nemen. Er is derhalve geen voorziening duurzame inzetbaarheid gevormd.

Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van accountants zijn ten laste gebracht van de organisatie, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW.

	Van Ree 2017	Van Ree 2016	Ernst & Young 2016
Onderzoek van de jaarrekening	€ 15.156	€ 14.481	€ 5.983
Andere controleopdrachten	€ 1.300	€ 1.300	€ -
Fiscale adviezen	€ -	€ -	€ -
Andere niet-controledienst	€ -	€ -	€ -
	<u>€ 16.456</u>	<u>€ 15.781</u>	<u>€ 5.983</u>
Totaal			€ 21.764

NB. De facturen van Ernst & Young die in 2016 zijn ontvangen en betaald hebben betrekking op de controle van de jaarrekening 2015 van de Stichting Trihade.

WNT-verantwoording 2017 Stichting PIT Onderwijs

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting PIT Onderwijs. Het voor PIT Onderwijs toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 141.000, bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse D.

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal studenten	3
Gewogen aantal onderwijssoorten	2
Totaal aantal complexiteitspunten	9

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1.a Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1	A.J. Vos	M. Fluitsma
Functiegegevens	Directeur-bestuurder	Directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,00	0,50
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	100.183	59.353
Beloningen betaalbaar op termijn	16.242	-
<i>Subtotaal</i>	<u>116.425</u>	<u>59.353</u>
Individueel bezoldigingsmaximum	141.000	70.500
-/- onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totale bezoldiging	<u>116.425</u>	<u>59.353</u>
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,00	1,00
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	100.512	60.982
Beloningen betaalbaar op termijn	12.708	-
Totale bezoldiging 2016	<u>113.220</u>	<u>60.982</u>

Dhr. Vos en Mevr. Fluitsma zijn bestuurders van PIT Kinderopvang & Onderwijs, waarvan PIT Onderwijs deel van uitmaakt. Het salaris van Dhr. Vos wordt uitbetaald via PIT Onderwijs en het salaris van Mevr. Fluitsma is via PIT Kinderopvang uitbetaald. De verdeling van de daadwerkelijke loonkosten vindt overigens plaats conform de geldende afspraken. (50% Onderwijs / 50% Kinderopvang)

1. c Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1	N.P. Gorter	A. Keller	R. de Meij	E.A. Koudstaal	E. van Wijngaarden	H. Plenge	I. Dulfer	H. Koutstaal
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/7 - 31/12	1/7 - 31/12	1/1 - 30/6
Bezoldiging								
Bezoldiging	7.456	4.971	4.971	4.971	4.971	2.485	2.485	2.485
Individueel toepasselijke bezoldigingsmax.	21.150	14.100	14.100	14.100	14.100	7.108	7.108	6.992
-/- onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging	7.456	4.971	4.971	4.971	4.971	2.485	2.485	2.485
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016								
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	N.v.t.	N.v.t.	1/1 - 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	9.941	6.627	6.400	6.627	6.400	-	-	4.970
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging 2016	9.941	6.627	6.400	6.627	6.400	-	-	4.970

Bedragen x € 1	P. van Gameren	A. Huijser
Functiegegevens	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging		
Bezoldiging	-	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmax.	-	-
-/- onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totale bezoldiging	-	-
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	1.656	4.970
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
Totale bezoldiging 2016	1.656	4.970

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

B7

Overzicht verbonden partijen

Beslissende zeggenschap	Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2017 EUR	Resultaat 2017 EUR	Consolidatie ja/nee
	Stg. Vrienden van De Twijn	Stichting	Alblasserdam	4	5.427	-778	nee
	Stg. Vrienden van De Schalm	Stichting	Alblasserdam	4			nee
	Stg. Pit Kinderopvang	Stichting	Zwijndrecht	4	1.277.943	148.100	nee
	Stg. Pit Kinderopvang en Onderwijs	Stichting	Zwijndrecht	4	20	20	nee
	Stg. Passend Onderwijs RiBA 28.05	Stichting	Ridderkerk	4			nee
	SWV Passend Onderwijs Drechsteden 28.09	Stichting	Sliedrecht	4			nee

De Stichting Vrienden van De Schalm is opgericht in 2017. Van de Stichting zijn nog geen cijfers over 2017 beschikbaar. Van de Stichting Pit Kinderopvang en Onderwijs zijn de meest recente cijfers opgenomen.

Stg. PIT Onderwijs en Stg. Pit Kinderopvang vormen samen de Stg. Pit Kinderopvang en Onderwijs.

PIT Onderwijs is vertegenwoordigd in het bestuur van twee verschillende samenwerkingsverbanden (SWV). Alle kindcentra, behalve Speciaal Kindcentrum De Burcht, vallen onder het SWV Drechsteden. Speciaal Kindcentrum De Burcht valt onder het SWV RiBA.

B8 Toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van baten en lasten**3 Baten**

3.1	Rijksbijdragen OCW	2017 EUR		Begroting 2017 EUR		2016 EUR
3.1.1	(Normatieve) Rijksbijdrage OCW					
	Rijksbijdrage (PO-personeel)	13.087.474		12.602.000		12.858.442
	Rijksbijdrage (PO-PVE)	<u>2.378.778</u>		<u>2.384.600</u>		<u>2.395.355</u>
			15.466.252		14.986.600	
3.1.2	Overige subsidies OCW					
	Geoomerkte subsidies	-		-		-
	Niet-geoomerkte subsidies	<u>687.823</u>	687.823	<u>510.300</u>	510.300	<u>625.831</u>
						625.831
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen SWV PO					
	Ontvangen zorgmiddelen	269.339		386.700		227.933
	Arrangementen zorgkinderen	290.949		3.700		235.057
	Groei bekostiging SBO	<u>-29.483</u>		<u>-54.200</u>		<u>42.777</u>
			530.805		336.200	
						505.767
	Totaal rijksbijdragen OCW	<u><u>16.684.880</u></u>		<u><u>15.833.100</u></u>		<u><u>16.385.395</u></u>

Het Ministerie van Onderwijs heeft in de loop van 2017 een indexatie toegepast voor de subsidies. Deze indexatie was in de begroting lager opgenomen en zorgt voor een afwijking t.o.v. de begroting. In 2017 is er circa €58.000 aan groeibekostiging ontvangen, dit bedrag is niet begroot. Eveneens is er circa €70.000 ontvangen voor het geven van onderwijs aan vluchtelingen en vreemdelingenkinderen. De middelen vanuit de bekostiging 'prestatiebox' zijn door een verhoging van het bedrag per leerling circa €65.000 hoger dan begroot.

3.2 Overige overheidsbijdragen

3.2.1	Gemeentelijke bijdragen					
3.2.1.3	Overige gemeentelijke bijdragen					
	Gemeentevergoeding	19.578		15.400		16.621
	Vrijval investeringssubsidies	<u>-</u>		<u>-</u>		<u>-</u>
	Totaal overige overheidsbijdragen	<u><u>19.578</u></u>		<u><u>15.400</u></u>		<u><u>16.621</u></u>

3.5 Overige baten

3.5.1	Medegebruik		103.325		79.800	119.204
3.5.8	Overige					
	Kindcentrumfondsen	255.885		-		-
	Inleenvergoeding personeel	2.095		39.400		325.214
	Inkomsten techniek project	-		-		34.000
	Overige	<u>44.665</u>		<u>22.700</u>		<u>126.484</u>
			302.645		62.100	
						485.698
	Totaal overige baten	<u><u>405.970</u></u>		<u><u>141.900</u></u>		<u><u>604.902</u></u>

Vanaf boekjaar 2017 worden de kindcentrumfondsgelden gepresteerd onder het eigen vernomen, hierdoor vindt er in 2017 een eenmalige correctie plaats via de overige baten van €255.885,-.

4 Lasten				
4.1	Personele lasten	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
4.1.1	Lonen en salarissen	10.320.165	12.710.700	10.459.360
4.1.1.2	Sociale lasten	2.177.942	-	2.300.456
4.1.1.3	Pensioenpremies	1.406.586	-	1.193.178
4.1.3	Overige personele lasten			
4.1.3.3	Overige			
	Dotatie jubileumuitkering	23.583	8.000	-
	Onttrekking / vrijval jubileumuitkering	-25.467	-	-23.945
	Inhuur derden	267.190	41.000	140.434
	Scholing	232.482	225.500	185.859
	Kosten BGZ / ARBO	41.951	41.500	47.187
	Overige	<u>118.117</u>	<u>129.800</u>	<u>134.282</u>
	Totaal overige	657.856	445.800	483.817
	Totaal overige personele lasten	657.856	445.800	483.817
4.1.4	Uitkeringen (-/)	<u>-743.173</u>	<u>-</u>	<u>-671.622</u>
	Totaal personele lasten	<u>13.819.376</u>	<u>13.156.500</u>	<u>13.765.189</u>
Personeelsbestand				
Op 31-12-2017 bedroeg het aantal werknemers bij de organisatie, omgerekend naar voltijdbanen 210 (2016: 214) Het personeelsbestand bestaat in totaal uit 315 personeelsleden, waarvan 74 mensen een voltijd dienstverband - en 241 een deeltijd dienstverband hebben. Het personeelsbestand bestaat uit 278 vrouwen en 37 mannen.				
4.2 Afschrijvingen				
4.2.2	Gebouwen	28.198	32.300	22.818
4.2.3a	Inventaris en apparatuur	117.175	119.900	109.174
4.2.3b	ICT	272.795	276.000	279.122
4.2.4	Leermiddelen	<u>139.013</u>	<u>150.900</u>	<u>135.629</u>
	Totaal afschrijvingen	<u>557.181</u>	<u>579.100</u>	<u>546.743</u>
4.3 Huisvestingslasten				
4.3.1	Huur/Medegebruik	108.742	75.800	112.321
4.3.3	Onderhoud	137.235	144.700	156.296
4.3.4	Energie en water	229.317	244.900	218.617
4.3.5	Schoonmaakkosten	462.311	432.900	445.023
4.3.6	Heffingen	59.233	52.800	58.902
4.3.7	Dotatie onderhoudsvoorziening	346.300	346.300	364.500
4.3.8	Overige	<u>9.147</u>	<u>18.400</u>	<u>19.159</u>
		355.447	364.700	383.659
	Totaal huisvestingslasten	<u>1.352.285</u>	<u>1.315.800</u>	<u>1.374.818</u>

T.a.v huur/medegebruik is meer uitgegeven dan begroot en wordt veroorzaakt door de brede school Roerdomp. De begrootte kosten waren achteraf te laag ingeschat waardoor er een naheffing volgt. Op de energielasten is minder uitgegeven dan is begroot. De schoonmaakkosten zijn daarentegen hoger dan begroot. Deze afwijkingen heffen elkaar voor een groot deel op. In totaliteit is er €36.500 meer uitgegeven aan huisvesting dan begroot.

4.4	Overige instellingslasten	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
4.4.1	Administratie- en beheerslasten			
	Administratie en beheer	144.552	140.000	144.483
	Accountantskosten	16.456	11.000	21.764
	Contributie	18.574	21.500	18.481
	Overige	<u>7.841</u>	<u>37.600</u>	<u>5.556</u>
		187.423	210.100	190.284
4.4.4	Overige			
	MR/OR/GMR	6.473	6.000	5.915
	Portikosten/drukwerk/advertentiekosten	5.652	6.000	9.326
	Telefoonkosten	8.722	9.600	14.752
	Culturele vorming	7.170	24.700	12.944
	Zwemgeld	3.089	3.700	4.766
	Lasten project subsidies	25.530	13.900	17.683
	Communicatie	57.320	53.200	62.082
	Lasten techniek subsidie	-	-	34.796
	Uitgaven kindcentrumfonds	253.006	-	-
	Overige uitgaven	<u>35.886</u>	<u>44.600</u>	<u>89.510</u>
		402.848	161.700	251.774
	Totaal overige instellingslasten	<u><u>590.271</u></u>	<u><u>371.800</u></u>	<u><u>442.058</u></u>
4.5	Leermiddelen en ICT	<u><u>690.981</u></u>	<u><u>651.800</u></u>	<u><u>682.349</u></u>
5	Financiële baten en lasten	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
5.1	<u>Financiële baten</u>			
5.1.1	Rentebaten	11.307	10.000	17.718
5.1.2	Overige financiële baten	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
		11.307	10.000	17.718
5.2	<u>Financiële lasten</u>			
5.2.1	Rentelasten	-	-	-
5.2.2	Overige financiële lasten	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
		-	-	-
	Saldo fin. baten en lasten	<u><u>11.307</u></u>	<u><u>10.000</u></u>	<u><u>17.718</u></u>

C Overige gegevens

C1 Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Ingevolge de Wet op het primair onderwijs wordt het resultaat van het verslagjaar verrekend met de reserve van de instelling.

De bestemming van het resultaat 2017 is als volgt

Algemene reserve	156.172
Herwaarderingsreserve	-21.047
Rente t.g.v. bestemmingsreserve (privaat)	0
Schenking/gift De Loopplank (van vml. Francescoschool)	-1.894
Reserve personeel	-21.380
Bestemmingsreserve De Rank (privaat)	-3.089
Bestemmingsreserve kindcentrumfonds (privaat)	2.879

Totaal 111.641

C2 Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum 31-12-2017 hebben zich geen noemenswaardige gebeurtenissen voorgedaan.